

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Studijní obor: Obchodně podnikatelský

Katedra: Ekonomiky

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**STRUKTURÁLNÍ FONDY EU VE VZTAHU K ZEMĚDĚLSKÉ
VÝROBĚ**

Knihovna JU - ZF

3114703638

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Zdeněk Kučera, Ph.D.

Autor:

Hana Kollarová

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno a příjmení: Hana KOLLAŘOVÁ

Studijní program: M 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodně podnikatelský obor

Název tématu: Strukturální fondy EU ve vztahu k zemědělské výrobě

Zásady pro vypracování:
(v zásadách pro vypracování uveďte cíl práce a metodický postup)

Cíl práce: Na vybraném podnikatelském subjektu zhodnotit možnosti využití nástrojů strukturálních fondů EU ve vztahu k zemědělské výrobě a vypracovat projekt, příslušný program a opatření.

Osnova:

1. Obecný přehled řešené problematiky strukturální politiky EU
2. Návaznost strukturální politiky na agrární politiku ČR
3. Rozbor jednotlivých programů
4. Charakteristika podnikatelského subjektu
5. Rozbor možností využití strukturálních fondů pro financování podniku
6. Vypracování příslušného projektu

Rozsah grafických prací: -

Rozsah průvodní zprávy: 50 – 60 stran

Seznam odborné literatury:

Kolektiv: Horizontální plán rozvoje venkova. MZe, 2004

Kolektiv: Operační program „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“. MZe, 200

Svatoš, M., a kol.: Ekonomika agrárního sektoru. PEF ČZU Praha, 1994

Periodikum Zemědělská ekonomika

Vedoucí diplomové práce: Ing. Zdeněk Kučera, PhD.

Konzultant:

Datum zadání diplomové práce: 15. března 2003

Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2005

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA
studijní oddělení
Studentská 13 (12)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Ivana Faltová Leitmanová, CSc.

Vedoucí katedry

prof. Ing. Jan Frelich, CSc.

Děkan

V Českých Budějovicích dne 15. března 2003

Poděkování:

Chtěla bych poděkovat především Ing. Z. Kučerovi, Ph.D. za odborné vedení a obětavou pomoc při vypracování této diplomové práce. Dále mé poděkování patří Ing. M. Severinovi a pracovníkům firmy AgroConsult Bohemia s.r.o. za poskytnuté informace a konzultace.

ABSTRACT

Agribusiness comprises not only agricultural production, but also the processing industry. During the 1990s it has been the most dynamic sector of the Czech economy and has played a significant role in the country's economic recovery. The diploma study deals with the development of the agribusiness sector in the Czech Republic and examines the various stages of the transition from a socialist to a market economy in Czech agriculture. Emphasis will be put on the agricultural sector's role in the country's economic recovery and its contribution to the country's economic growth. The study is based on a collection of sources, including the reports of the Ministry of Agriculture, the Czech Statistical Service, and the Czech Republic's official statistics. The study also includes a survey of the current state of the agribusiness sector in the Czech Republic and its role in the country's economic recovery. The study is divided into two main parts. The first part deals with the historical development of the agribusiness sector in the Czech Republic, from the 1950s to the 1990s. The second part deals with the current state of the agribusiness sector in the Czech Republic and its role in the country's economic recovery. The study is based on a collection of sources, including the reports of the Ministry of Agriculture, the Czech Statistical Service, and the Czech Republic's official statistics. The study also includes a survey of the current state of the agribusiness sector in the Czech Republic and its role in the country's economic recovery.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a materiálů uvedených v seznamu literatury.

V Českých Budějovicích dne 24. dubna 2006

Hana Kollarova
.....

ABSTRACT

Agriculture comprises not only agricultural production but also food-processing industry, forestry and water system. It is a very important part of the whole national economy and therefore plays a major role in a life of every nation. The goal of this diploma thesis is to describe the development of the agricultural sector in the Czech Republic and to assess the various tools of the European Union's structural policies so as to contribute to Czech agriculture. Structural policies relating to the agricultural sector lead to improvements in production and working and living environment in agriculture and forestry. They are a very large collection of measures together aiming to upgrade the living standard of not only the agricultural producers but also all the people in rural areas. As a part of this diploma thesis, a project has been worked out that should, based on the financial support from the European Union's structural funds, result in improvement and further development of the present situation of the company concerned and thus meet the objectives set up by the Union's structural policies in regard to the agricultural sector.

OBSAH

1.	Úvod	1
2.-3.	Literární přehled	2
2.	Vývoj agrárního sektoru ČR- strukturální změny a současný stav	2
2.1.	Transformace v českém zemědělství	2
2.2.	Vývoj zemědělské politiky	3
2.3.	Konkurenceschopnost českého zemědělství	5
2.4.	Dotace a podpory v agrárním sektoru v souvislosti se vstupem ČR do EU	6
2.4.1.	Předvstupní spolupráce	6
2.4.2.	Přehled podpor zemědělství a venkova po vstupu ČR do EU	7
3.	Strukturální politika v agrárním sektoru	9
3.1.	Vymezení strukturální politiky	9
3.2.	Strukturální politika EU	9
3.2.1.	Principy strukturální politiky	9
3.2.2.	Cíle strukturální politiky	10
3.2.3.	Strukturální fondy	11
3.3.	Strukturální politika v rámci České republiky	13
3.3.1.	Programové dokumenty pro čerpání ze strukturálních fondů	13
3.3.1.1.	Národní rozvojový plán	13
3.3.1.2.	Rámec podpory společenství	15
3.3.1.3.	Operační programy	17
3.3.2.	Rozdělení oblastí podle cílů strukturální politiky	17
3.3.3.	Využívání podpory ze strukturálních fondů v rámci ČR	18
3.4.	Agrární sektor a OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství	19
3.4.1.	Evropský zemědělský orientační a záruční fond	19
3.4.2.	OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství	20
3.4.2.1.	Priority, opatření a podopatření operačního programu	21
4.	Metodika práce	23
5.	Popis vybraného zemědělského podniku	24
5.1.	Činnost zemědělského podniku	24
5.2.	Lokalizace a popis zemědělského podniku	26

5.3.	SWOT analýza zemědělského podniku	27
6.	Osnova a administrace navrhovaného projektu	31
6.1.	Osnova projektu	32
6.2.	Administrace projektu	51
7.	Závěr	53
8.	Seznam použité literatury	55

1. ÚVOD

Zemědělství zahrnuje jak vlastní zemědělskou výrobu, tak potravinářský průmysl, lesní a vodní hospodářství. Je důležitou složkou celého národního hospodářství, a proto má v životě každého národa velký význam. České zemědělství se vždy snažilo o optimální možné využití osvědčených pozitivních poznatků a zkušeností z nejvýznamnějších tržních ekonomik a navázalo na vše progresivní, co bylo zdrojem prosperity v minulosti a co razilo slávu českého zemědělství v cizině.

Cílem současné koncepce agrární politiky státu je podpora „Evropského modelu zemědělství“ s důrazem na rozvoj multifunkčního zemědělství, zaměřeného jednak na zemědělskou produkci, ale i na zajišťování služeb údržby a tvorby krajiny, na další environmentální služby a na nezemědělské činnosti. Stále většího významu nabývá hlubší propojení zemědělství s obnovou a rozvojem venkova.

[MZe, (1)]

Cílem této diplomové práce je popsat vývoj agrárního sektoru v České republice a ve vztahu k zemědělské činnosti zhodnotit možnosti využití nástrojů strukturální politiky Evropské unie. Snahou je navrhnout pro vybraný zemědělský podnik projekt, který by v rámci finanční pomoci ze strukturálních fondů vedl ke zlepšení stávající situace podniku a zároveň by naplňoval cíle strukturální politiky Evropské unie ve vztahu k agrárnímu sektoru. Téma strukturálních fondů Evropské unie a jejich vztah k zemědělství je značně rozsáhlé. Práce je rozdělena do dvou částí: v první části je sesumarizován teoretický základ, na který pak navazuje praktická část, a to navrhnutí vlastního projektu. Při vypracovávání projektu byl sledován i systém administrace související s problematikou strukturálních fondů a čerpání finanční pomoci pro české zemědělství.

2. – 3. LITERÁRNÍ PŘEHLED

2. Vývoj agrárního sektoru ČR – strukturální změny a současný stav

2.1. Transformace v českém zemědělství

Na základě zákonů přijatých na počátku 90. let a jejich pozdějších novelizací probíhaly v zemědělství v uplynulém období tři specifické transformační procesy: restituace soukromého vlastnictví půdy a ostatního zemědělského majetku, privatizace státního zemědělského majetku a majetkoprávní transformace zemědělských družstev.

V uplynulém transformačním období došlo k podstatným změnám v podnikatelské struktuře českého zemědělství. Projevilo se to na jedné straně ve výrazném mnohonásobném zvýšení podílu samostatně hospodařících rolníků a dalších podniků fyzických osob na celkové výměře zemědělské půdy a ve vzniku a expanzi nové podnikatelské formy, kterou představují obchodní společnosti. Na druhé straně pak ve výrazném poklesu podílu družstev a v téměř úplném zániku státního zemědělského sektoru. I když dosavadní nárůst podílu podniků fyzických osob na obhospodařované zemědělské půdě byl značný (vzhledem k jejich nepatrnému podílu v předlistopadovém období), jejich současné postavení v našem zemědělství je značně odlišné od západoevropských a dalších vyspělých zemí. Agrární struktura těchto zemí se vyznačuje dominantním postavením rodinných farem. V České republice naopak převažují obchodní společnosti a družstva.

Skutečnost, že v našem zemědělství přetrvala převaha větších podniků, měla více příčin. V transformačním období bylo české zemědělství po několik let „útlumovým“ odvětvím, otázky zaměstnanosti, a to ani na venkově, nebyly u nás dosud příliš tíživé a úroveň podpor poskytovaných zemědělství výrazně klesala. Poměrně malý zájem o rodinné farmaření byl vedle historických vlivů (násilné přerušení tradice rodinného hospodaření) a makroekonomických příčin (projevujících se v nízké

výnosnosti zemědělského podnikání) ovlivněn také dalšími specifickými faktory, působícími zvláště v období majetkoprávní transformace družstev. Výměra vlastní půdy jednotlivých účastníků této transformace – potencionálních individuálních farmářů – činila obvykle jen malou část (5-20%) výměry potřebné pro ekonomicky nadějně podnikání v zemědělství (kolem 100ha). Při transformaci družstev si oprávněné osoby nemohly rozdělit majetek tak, aby vyhovoval potřebám rodinných farem (na vyrovnání majetkových nároků oprávněných osob v hotovosti neměla družstva prostředky) – podle odhadu cca 60-80% majetku většiny zemědělských družstev tvořily před transformací velkokapacitní stáje, mechanizace pro velkovýrobní technologie, silážní žlaby, hnojiště, zpevněné cesty apod. K odpovídajícímu vybavení rodinné farmy byly kromě majetkového vyrovnání s družstvem obvykle zapotřebí i značné nové investice; přitom s přímou (nenávratnou) státní dotací nebo alespoň s bezúročnou půjčkou mohla počítat pouze malá část potenciálních uchazečů o podnikání v zemědělství.

[Doucha, T. a kol., (4)]

2.2. Vývoj zemědělské politiky

Zemědělská politika v ČR od počátku ekonomické reformy v roce 1989 prodělala několik zásadních změn, než byla zformována do současné podoby.

V počátcích reformy (1991-1994) byla zemědělská politika orientována zejména na podporu zakládání farem individuálních farmářů a na transformaci vlastnických vztahů k zemědělskému majetku (restituce zemědělského majetku, transformace zemědělských družstev a privatizace státních statků). Cílem bylo obnovit tradiční formu zemědělského podnikání založeného na rodinných farmách. Hlavními nástroji byly přímé investiční dotace a bezúročné půjčky na pořízení zemědělského majetku začínajícímu farmáři.

V dalším období (do r. 1997) bylo hlavní snahou agrární politiky stabilizovat podnikatelskou strukturu vzniklou na základě transformačních opatření, kdy soukromí farmáři zaujali 25 % obhospodařované půdy a podniky právnických osob hospodařily na zbylých 75%. Zůstal tedy, byť částečně redukován, zachován sektor zemědělských družstev a jejich nástupnických obchodních společností. Do centra agrární politiky se

tak dostala regulace trhu s hlavními komoditami, zejména mléka, jatečného skotu a potravinářské pšenice. Stabilita trhu s těmito komoditami byla hlavním faktorem postupného zastavování propadu zemědělské výroby v ČR. Zajišťována byla intervenčními nákupy a subvencovanými exporty prováděnými Státním fondem tržní regulace. Kromě regulace trhu nabylo na aktuálnosti řešení problému nedostatečné údržby krajiny v méně příznivých oblastech, ve kterých nedotované zemědělství postupně upadalo a vyvstával problém s nezaměstnaností a celkovou degradací těchto oblastí (příkladem byly severozápadní Čechy). Vláda proto zahájila podporu chovu masných plemen skotu a ovcí, pěstování lnu a údržby travních porostů s cílem restrukturalizovat výrobu v těchto oblastech a udržet kulturní ráz krajiny. Tato snaha vyvrcholila v roce 1997, kdy byl přijat zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, jenž kodifikoval podporu méně příznivým oblastem a mimoprodukčních funkcí zemědělství jako jednu ze základních forem zemědělské podpory. Tento zákon mimo jiné institucionalizoval nepřímou podporu zemědělství, kterou od roku 1994 poskytoval ve formě garancí jistiny a dotace úroků Podpůrný garanční rolnický a lesnický fond. Cílem této podpory byla modernizace zemědělské výroby, zejména zemědělských technologií v živočišné výrobě a mechanizace pro rostlinou výrobu.

Od roku 1998 bylo hlavním cílem zemědělské politiky zastavení poklesu rozměru a výkonnosti zemědělské výroby, který pokračoval navzdory stabilizačním opatřením politiky předchozí vlády. Zemědělství bylo trvale ztrátové a kumulovaný dluh v letech 1990 – 1998 přesáhl 40 mld. Kč. Základem politiky se stala koncepce pro předvstupní období, která předpokládala etapu revitalizace s cílem stabilizovat hospodářskou situaci zemědělských podniků a etapu adaptace začínající rokem 2001 s cílem přiblížit mechanismy nástrojů Společné zemědělské politiky EU.

[Mze, (2)]

2.3. Konkurenceschopnost českého zemědělství

V agrárním sektoru je vymezení konkurenceschopnosti zvlášť důležité, jak je patrné nejen z váhy, která je tomuto jevu přiznávána v jednáních EU nebo WTO, ale také v souvislosti s celkovým posláním zemědělství v rámci trvale udržitelného rozvoje. Konkurenceschopnost agrárního sektoru bychom mohli velmi obecně charakterizovat jako souhrnnou schopnost tohoto odvětví uplatnit se na světových i domácích trzích pozitivním efektem.

[Svatoš, M. a kol., (7)]

Čeští zemědělci se od 1. května 2004 stali součástí jednotného vnitřního trhu Evropské unie a její společné zemědělské politiky. Tato skutečnost znamená přinejmenším větší potenciální trh, na druhé straně však i výraznější konkurenční boj. Z pohledu srovnání se zemědělci stávajících členských zemí Evropské unie jsou významné velké rozdíly ve výkonnosti podniků a podstatně nižší účinnost ve využití práce, půdy a dalších výrobních faktorů. Ceny těchto faktorů jsou ovšem zpravidla mnohonásobně nižší než v Evropské unii, například dvakrát až čtyřikrát u práce, desetkrát až patnáctkrát u půdy, což nám proti unijním zemědělcům poskytuje určitou výhodu. Obecně lze říci, že zemědělství má nižší vstupní náklady i ve srovnání s ostatními odvětvími českého hospodářství. Například celkové náklady práce na jednoho pracovníka patří v zemědělství mezi nejnižší, jak vyplývá z následující tabulky.

Tabulka č. 1: Měsíční náklady práce ve vybraných odvětvích v roce 2000

	Nákl. Práce v Kč/měsíc/1 zaměstnanec
A – zemědělství, myslivost, lesní hosp.	14 627
B – rybolov, chov ryb a přidruž. činnosti	14 207
Průmysl celkem	19 581
H – pohostinství a ubytování	15 999

Pramen: ČSÚ, Česká statistická ročenka 2003

Podle propočtů Evropské unie by měly příjmy českých subjektů podnikajících v zemědělství podstatně vzrůst (zpráva EK z roku 2002 dokonce operovala až s číslem 60%) jen díky tomu, že budou své výrobky prodávat nejméně za zaručené intervenční ceny, které jsou vesměs vyšší než minimální výkupní ceny na českém trhu. Výkupní ceny i dotace jsou v Evropské unii určovány vždy na 7 let dopředu, což umožňuje lépe plánovat vývoj hospodaření. Ve srovnání s kolegy v dosavadních členských zemích dostanou čeští zemědělci více peněz z titulu venkovského rozvoje.

Ani tyto argumenty však nemění nic na tom, že Evropská unie přiznala vstupujícím kandidátským zemím jen velmi nízké přímé platby ve srovnání s nynějšími členy – od 25% v roce 2004 porostou na plnou výši velmi pomalu až do roku 2013. Bude je možné navyšovat o 30% ročně, ovšem převážně ze státního rozpočtu. Lze pochybovat, že by 25% přímých podpor v roce 2004 zajistilo plnou konkurenceschopnost českých zemědělců.

[Barták, K., (5)]

2.4. Dotace a podpory v agrárním sektoru v souvislosti se vstupem ČR do EU

2.4.1. Předvstupní spolupráce

Jedním z předvstupních nástrojů Evropské unie určených pro deset kandidátských zemí byl program SAPARD. Název program SAPARD byl vytvořen z počátečních písmen slov Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development, česky Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova.

Jak bylo navrženo Evropskou komisí, program SAPARD měl napomáhat kandidátským zemím při řešení konkrétních úkolů při zavádění *acquis communautaire* vztahujícímu se ke společné zemědělské politice (CAP), strukturálním změnám v jednotlivých zemědělských sektorech a na venkově.

Kandidátské země mohou program SAPARD využívat v časovém rozmezí let 2000-2006, maximálně však do konkrétního data vstupu do Evropské unie. Pro Českou

republiku to znamená, že všechny smlouvy s žadateli byly uzavřeny do konce roku 2003. Realizace projektů musí být ukončena nejpozději do 30. června 2006, aby mohly být tyto projekty finančně uzavřeny do konce roku 2006.

Cílem programu bylo přispět k zavádění práva Evropského společenství v oblasti společné zemědělské politiky a řešit prioritní a specifické problémy spojené s trvale udržitelnými změnami v sektoru zemědělství a ve venkovských oblastech kandidátských zemí.

2.4.2. Přehled podpor zemědělství a venkova po vstupu ČR do EU

A) Podpory ze zdrojů EU:

Podpory v rámci Společné zemědělské politiky (SZP):

1. Tržní opatření v rámci Společné zemědělské politiky
2. Přímé platby (jednotné platby na plochu SAPS)

Podpory v rámci Společné politiky rozvoje venkova (Strukturální politika):

3. Operační program „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“ (OP Zemědělství)
4. Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP)

B) Podpory ze zdrojů státního rozpočtu ČR:

1. Národní komplementární platby před vstupem do EU (jen rok 2004)
2. Národní komplementární platby po vstupu do EU (Top up)
3. Státní pomoc – národní podpory po vstupu do EU (State aid)

[MZe, (2)]

Tato diplomová práce se bude zabývat zejména strukturální politikou Evropské unie a možnostmi čerpání podpor pro agrární sektor českého hospodářství plynoucích z této politiky. Čerpání podpor ze strukturálních fondů Evropské unie pro zemědělství je v České republice realizováno prostřednictvím operačního programu „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“. V následující kapitole bude tento program dále konkretizován.

1.2. Strukturální politika Evropské unie

1.2.1. Vznik strukturální politiky

Strukturální politika Evropské unie je politikou, která se zabývá rozvojem a modernizací strukturální politiky. Tato politika byla založena v roce 1975 a od té doby se stala jedním z hlavních nástrojů Evropské unie pro podporu rozvoje a modernizace strukturální politiky. Strukturální politika Evropské unie je politikou, která se zabývá rozvojem a modernizací strukturální politiky. Tato politika byla založena v roce 1975 a od té doby se stala jedním z hlavních nástrojů Evropské unie pro podporu rozvoje a modernizace strukturální politiky.

3. Strukturální politika v agrárním sektoru

3.1. Vymezení strukturální politiky

Strukturální politiku v agrárním sektoru lze chápat v širším kontextu jako politiku směřující k zlepšení výrobních, pracovních i životních podmínek v zemědělství a lesnictví. Patří sem rozsáhlý soubor cílů a k nim vedoucích opatření usilujících v konečném souhrnu o zlepšení životní úrovně a kvality života nejen zemědělských producentů, ale veškerého venkovského obyvatelstva. Mezi tyto cíle můžeme zahrnout např. zamezení vysídlování venkovských oblastí, obnovu vesnice jako základního prvku venkovského osídlení, zlepšení infrastruktury na venkově, pozitivní působení na agrární zaměstnanost, rozvoj investiční činnosti ve smyslu vodohospodářských a komunikačních opatření zlepšujících životní úroveň na venkově, investice do vzdělání a řadu dalších cílů netržního charakteru.

3.2. Strukturální politika Evropské unie

3.2.1. Principy strukturální politiky

Principy současné strukturální politiky jsou obsaženy v dokumentu Agenda 2000, který byl přijat ve dnech 24. a 25. března 1999 na zasedání Evropské rady v Berlíně, a jsou také promítnuty do Nařízení Rady č. 1257/1999 ze dne 17.5.1999. Jsou to následující principy:

- 1) Princip koncentrace: znamená soustředění úsilí a finančních prostředků k realizaci schválených projektů tak, aby byly vynaloženy co nejúčinněji a nebyly rozměňovány na řadu drobných, méně významných akcí.
- 2) Princip programování: základním přístupem k řešení cílových projektů je přístup komplexní. Projekty jsou víceleté a víceoborové a jsou předkládány na vládní úrovni jednotlivých členských zemí, nikoliv na základě dílčích programů časově kratších a zabývajících se dílčími individuálními problémy.

- 3) Princip doplňkovosti: finanční prostředky EU, které jsou soustředěny v tzv. „strukturálních fondech“, nebudou nahrazovat národní strukturální podpory, ale budou pouze doplňkovými zdroji. Přitom jejich poskytnutí nesmí být v členských zemích, které je budou pobírat, důvodem ke snížení vlastních podpůrných prostředků.
- 4) Princip monitorování a vyhodnocování: jeden z obecně nejdůležitějších principů, zajišťující sledování efektivnosti vynaložených finančních zdrojů. V praxi to znamená, že před schválením projektu je požadováno podrobné hodnocení jeho dopadů, realizace projektu je pak průběžně monitorována a závěrem dochází ke zhodnocení přínosu projektu.
- 5) Princip partnerství: představuje úzkou spolupráci mezi Evropskou komisí a odpovídajícími kompetentními orgány na národní (resp. regionální, lokální) úrovni. A to jak v procesu přípravy projektů, tak při vlastní realizaci, monitorování i závěrečném zhodnocení účinnosti strukturálního opatření.
- 6) Princip subsidiarity: důležitý princip, na jehož základě jsou rozhodovací pravomoce delegovány na úroveň (národní, regionální, lokální), která je věcně řešenému problému nejbližší.

[Wokoun, R., (9)]

3.2.2. Cíle strukturální politiky

Základní cíl strukturální politiky EU (eliminace rozdílů mezi hospodářskou úrovní jednotlivých oblastí) je rozpracován do dílčích, tzv. „Přednostních (prioritních) cílů“. Tyto cíle jsou tři a jsou vytýčeny pro období let 2000-2006 následovně:

- Cíl 1: **podpora rozvoje a strukturálního přizpůsobování regionů s opožděným vývojem** (podpory jdou do oblastí, kde HDP/obyvatel je nižší než 75% průměru Společenství, a do tzv. ultraperiferních oblastí).
- Cíl 2: **podpora hospodářské a sociální přestavby oblastí se strukturálními potížemi** (oblasti jsou definovány jako průmyslové, městské, venkovské a oblasti závislé na rybolovu). Agrární sektor má bezprostřední vztah k tzv.

„venkovským oblastem“. Jako takové jsou definovány oblasti s řídkým osídlením (pod 100 obyvatel/km²), oblasti s vyšším počtem (nad dvojnásobek průměru EU) obyvatel zaměstnaných v zemědělství a oblasti s výrazným poklesem počtu obyvatel. Dále jsou do Cíle 2 zařazeny venkovské oblasti postižené přestárnutím venkovského obyvatelstva a oblasti postižené vysokou nezaměstnaností v důsledku restrukturalizace zemědělství.

- **Cíl 3: podpora přizpůsobení a modernizace politik a systémů výchovy, vzdělávání a zaměstnanosti** – opatření v tomto cíli zahrnují celou řadu systémů vzdělávání a dalších nástrojů k posílení zaměstnanosti a k přizpůsobení se ekonomickým změnám.

Možnost čerpání finanční pomoci ze strukturálních fondů podle jednotlivých cílů je dána sociálně-ekonomickou situací jednotlivých území. Evropská komise rozdělila celou Unii na regiony spadající pod Cíle 1-3, kdy pod Cíl 1 spadá vedle nových členských států EU např. velká část Řecka, Portugalska, Španělska, jih Itálie, ale i určité oblasti ve Velké Británii (oblasti ve Walesu a Skotsku) a další.

Strukturální politika ve vztahu k agrárnímu sektoru je velmi významnou složkou obecné strukturální politiky. Zemědělské aktivity jako nedílný prvek venkovských regionů mohou být podporovány v rámci obecné podpory zaostávajících regionů, dále v rámci politiky rozvoje venkova a v rámci podpor tzv. zemědělsky méně příznivých a nepříznivých oblastí.

3.2.3. Strukturální fondy

Na základě „doplňkovosti“ jsou strukturální opatření spolufinancována prostředky, které jsou soustředěny v tzv. „strukturálních fondech“. Mezi ně patří následující:

- **Evropský fond regionálního rozvoje ERDF:** prostředky v něm soustředěné jsou určeny na podpory investic do výroby, do vytváření nových pracovních míst, do vzdělání, zdraví, do malého a středního podnikání, výzkumu a vývoje.
- **Evropský sociální fond ESF:** zaměřuje se na podporu vytváření pracovních míst, zařazení mladých lidí a nezaměstnaných osob do pracovního procesu, posílení lidského potenciálu (vědy, výzkumu, vzdělávání, rekvalifikace a další kvalifikace apod.).
- **Evropský fond garance a orientace EAGGF:** jeho „orientační sekce“: fond orientovaný na podporu zemědělství a venkova. Podpory jsou z něho poskytovány na: farmaření v zemědělsky znevýhodněných oblastech, podporu mladých farmářů, podporu růstu kvality zemědělské produkce, rozvoj venkovské infrastruktury, rozvoj turistických aktivit ve venkovských oblastech, obnovu vesnice, ochranu životního prostředí apod.
- **Finanční nástroj na podporu rybolovu FIFG:** i když FIFG není klasickým fondem, řadí se mezi strukturální fondy. Jeho úkolem je podporovat rybářský sektor, navazující zpracovatelský průmysl a marketing pro výrobky rybářského průmyslu.
- **Kohezní fond:** specifický finanční zdroj, který lze zařadit ke strukturálním fondům. Příjemci prostředků z Kohezního fondu jsou členské země, jejichž HDP na obyvatele je menší než 90% průměrné úrovně Společenství, a které mají zpracovány programy rozvoje ekonomiky.

Uvnitř strukturálních fondů má Evropská komise možnost samostatně podporovat tzv. „Společné iniciativy“. Do r. 1999 bylo 9% veškerých prostředků strukturálních fondů použito na celkem 13 Společných iniciativ. V jejich rámci byl např. Společnou iniciativou pro venkovské problémové oblasti program LEADER. Pro periodu do r. 2006 je počet programů zúžen na tři – bude do nich patřit program INTERREG, určený k hospodářské stimulaci regionů, dále iniciativa pro rozvoj venkova a iniciativa pro problematiku trhu práce.

Zdrojem k naplňování strukturálních fondů je společný rozpočet EU, který z hlediska velikosti představuje přibližně 1% HDP všech členských zemí dohromady. Z něho jsou hrazena strukturální opatření v rozsahu, jak uvádí tabulka č. 2.

Tabulka č. 2: Čerpání společných prostředků na strukturální opatření v EU

(mil EUR)	1999	2000	Výhled 2006
Celkové zdroje čerpání	85 557,7	89 388	90 660
Z toho strukturální opatření	30 635,3	31 803,5	29 170
Z toho strukturální fondy	27 544,7	28 860,7	26 600
Z toho cíl 1	16 407,1	17 378,4	x
Z toho cíl 2	4 348,7	4 209,2	x
Z toho cíl 3	2 492,5	2 894,8	x
Z toho ostatní opatření	955,7	1 894,8	x
Z toho Společné iniciativy Společenství	3 042	2 950,8	x
Kohezní fond	2 877	2 800	x

Pramen: Grüner Bericht, BMLF, Vídeň

3.3. Strukturální politika v rámci České republiky

Strukturální fondy Evropské unie jsou spravovány Evropskou komisí a slouží k financování strukturální pomoci Společenství, která je směřována převážně do chudších regionů členských států a s jejíž pomocí je posilována hospodářská a sociální soudržnost EU tak, aby byly splněny výzvy jednotného vnitřního trhu. V současné době existují čtyři strukturální fondy, ze kterých členské státy čerpají finance prostřednictvím "národních" programových dokumentů.

3.3.1. Programové dokumenty pro čerpání ze strukturálních fondů

3.3.1.1. Národní rozvojový plán

Základním programovým dokumentem pro čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU v rámci České republiky je Národní rozvojový plán na léta 2004-2006. Národní rozvojový plán představuje zevrubné zdůvodnění potřeby podpor a definuje cíle, jichž má být dosaženo. Rolí NRP je tedy prezentovat koherentní a celkovou strategii, která zdůvodní výběr priorit, o jejichž podporu ze zdrojů EK ČR usiluje. Detailní cíle a podmínky čerpání podpory na jejich dosažení v jednotlivých

oblastech jsou pak specifikovány v operačních programech (sektorově nebo regionálně zaměřených) a jejich dodatcích.

V letech 2004 - 2006 bude mít ČR na základě Národního rozvojového plánu možnost získat výrazně víc oproti pomoci EU plynoucí z předvstupních nástrojů. Předpokladem pro využití těchto prostředků je dostatek kvalitně připravených projektů a zajištění prostředků na spolufinancování. V případě projektů na využití strukturálních fondů je totiž možné z EU získat až 75 % celkových nákladů, v případě projektů na využití Fondu soudržnosti dokonce až 85 %.

Globální cíl Národního rozvojového plánu je možno definovat jako: Udržitelný rozvoj založený na konkurenceschopnosti. Takto definovaný globální cíl a k němu vedoucí strategie se bude soustřeďovat na dosažení následujících specifických cílů:

- vytvoření podmínek pro růst ekonomiky posilováním vnitřních faktorů;
- zvýšení kvalifikační úrovně, konkurenceschopnosti a mobility pracovní síly při současném vyrovnavání dopadů růstu ekonomiky na znevýhodněné skupiny obyvatel;
- přiblížení se standardům EU v oblasti životního prostředí;
- vyvážený rozvoj regionů.

Globálního a specifických cílů Národního rozvojového plánu bude dosaženo realizací Rámce podpory Společenství (stanovuje počet operačních programů a alokace na jednotlivé operační programy) a pěti operačních programů. Sektorově jsou zaměřeny čtyři operační programy: Průmysl a podnikání, Infrastruktura, Rozvoj lidských zdrojů, Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství. Regionálně je zaměřen Společný regionální operační program. Priority socioekonomického rozvoje, které předpokládají realizaci velkých projektů v oblasti životního prostředí a infrastruktury, budou realizovány s podporou Fondu soudržnosti. Prioritní osy budou realizovány prostřednictvím operačních programů, které tak rozdílnou vahou přispějí k dosažení jednotlivých specifických cílů.

Vymezení obsahu operačních programů vychází z prioritních os Národního rozvojového plánu, z doporučení Evropské komise k Národnímu rozvojovému plánu

a z nařízení Rady (ES) týkajících se strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Velká pozornost při vymezení obsahu jednotlivých operačních programů byla věnována zajištění jejich vzájemné provázanosti a synergie a současně vyloučení duplicity mezi operačními programy navzájem.

3.3.1.2. Rámec podpory společenství

Rámec podpory Společenství (RPS) je rozvojový program, který má charakter smlouvy mezi vládou České republiky a Evropskou komisí. Tato smlouva specifikuje závazek obou stran poskytnout prostředky na dosažení cílů v dokumentu uvedených. Dokument byl přijat „Rozhodnutím Komise, kterým se schvaluje Rámec podpory Společenství pro strukturální pomoc Společenství v oblastech Cíle 1 v České republice“ - ze dne 17.6. 2004. Podkladem pro jednání o Rámci podpory Společenství je konečná verze Národního rozvojového plánu.

Řídicím orgánem RPS je Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - Odbor Rámce podpory Společenství, který je rovněž gestorem vyjednávání o reformě politiky soudržnosti v příštím programovém období 2007-2013 a hlavním koordinátorem tvorby programových dokumentů.

V systému implementace pomoci ze strukturálních fondů má Rámec podpory společenství roli zastřešujícího orgánu, jehož posláním je zabezpečovat celkovou koordinaci řízení všech operačních programů. Nezbytné je proto zajištění efektivní komunikace s řídicími orgány jednotlivých operačních programů, včetně koordinace při vypracování manuálů (směrnic) k provádění jejich funkcí a zajištění příslušných školení. V tabulce č. 3 je uveden přehled operačních programů a jejich vazba na příslušné strukturální fondy.

Tabulka č. 3: Přehled operačních programů a jejich vazba na příslušné strukturální fondy (v %; v závorce uvedeny resorty, v jejichž gesci jsou řídicí orgány jednotlivých OPů)

Název OP	OP	ERDF	ESF	EAGGF	FIFG
OP Průmysl a podnikání (MPO)	17,94	17,94			
OP Infrastruktura (MŽP)	16,94	16,94			
OP Rozvoj lidských zdrojů (MPSV)	21,920		21,92		
OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (Mze)	11,96			11,46	0,50
SROP (MMR)	31,24	27,99	3,25		
OP Celkem	100,00	62,87	25,17	11,46	0,50

Pramen: www.strukturalni-fondy.cz

Rámec podpory společenství zajišťuje především následující činnosti:

- vytvoření a správa informačního systému pro monitorování pomoci ze strukturálních fondů (Monitorovací systém strukturálních fondů);
- vypracování obecného postupu pro systém administrace projektů v rámci strukturálních fondů;
- vypracování výroční zprávy o provádění pomoci a po schválení Monitorovacím výborem Rámce podpory Společenství její předložení Komisi;
- předsednictví Monitorovacímu výboru Rámce podpory Společenství, který dohlíží na provádění pomoci;
- vypracování metodiky pro zajištění shody s politikami Společenství, v souladu s čl. 12 nařízení Rady (ES) č. 1260/1999, vysvětlujících pokynů pro předkladatele projektů i manuálu popisujícího mechanismus kontroly shody s politikami Společenství;
- zajištění plnění povinností týkajících se informovanosti a publicity na úrovni Rámce podpory Společenství.

3.3.1.3. Operační programy

Česká republika má v Rámci podpory Společenství připravené čtyři sektorové operační programy a jeden regionální - Společný regionální operační program (SROP). **OP Průmysl a podnikání** bude podporovat rozvoj podnikatelského prostředí, podnikání v průmyslu a v průmyslových službách, zvyšování konkurenceschopnosti české průmyslové produkce, výzkum a vývoj v průmyslu a rozvoj a zvýšení efektivnosti energetiky. **OP Rozvoj lidských zdrojů** bude podporovat vysokou a kvalitní úroveň zaměstnanosti založenou na kvalifikované a flexibilní pracovní síle, včetně integrace ohrožených skupin sociální exkluzí, rovné příležitosti pro muže a ženy, rozvoj celoživotního učení a adaptabilitu zaměstnanců a zaměstnavatelů na změny ekonomických a technologických podmínek. **OP Infrastruktura** bude podporovat modernizaci a rozvoj dopravní infrastruktury celostátního významu a snižování negativních důsledků dopravy na životní prostředí. Dále bude podporovat ochranu životního prostředí a jeho složek (vody, ovzduší a klimatu, nakládání s odpady), ochranu přírody a krajiny a odstraňování starých zátěží. **OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství** bude podporovat rozvoj venkovských částí regionů, adaptaci českého zemědělství na evropský model, rozvoj multifunkčního zemědělství, zefektivnění multifunkční role lesů a rozvoj vodního hospodářství. **Společný regionální operační program** je komplementární s operačními programy jednotlivých sektorů a s Fondem soudržnosti, rozšiřuje jejich dopad na místní úroveň a orientuje se na společné rozvojové potřeby regionů.

3.3.2. Rozdělení oblastí podle cílů strukturální politiky

Rozdělení oblastí do cílů 1 – 3 (s rozdílnou mírou podpory) vychází z Nařízení Rady (ES) č. 1260/1999, o obecných ustanoveních o strukturálních fondech. Podle čl. 3 pod Cíl 1- povzbuzování rozvoje a strukturálních změn regionů, jejichž rozvoj zaostává (a kde je nejvyšší míra podpory), patří ty regiony odpovídající úrovni II. klasifikace územních statistických jednotek (tj. NUTS II- v případě České republiky nikoli kraje, ale tzv. regiony soudržnosti sestávající se obvykle ze 2 krajů), jejichž HDP na obyvatele

měřený paritou kupní síly a vypočtený na základě údajů Společenství za příslušné 3 roky je menší než 75% průměru Společenství.

V rámci České republiky tak pod hranicí 75% průměru Společenství byly všechny regiony soudržnosti s výjimkou hlavního města Prahy, která může získávat nižší podporu jen v rámci Cíle 2- tj. podpora pro oblasti se strukturálními obtížemi.

Pro příští programovací období 2007-2013 bude namísto Cíle 1 uplatňován dle nově připravované legislativy tzv. cíl Konvergence, kde opět měřítkem bude HDP v přepočtu na obyvatele, přičemž i pro toto období bude do tohoto cíle spadat celé území České republiky vyjma Prahy, nicméně po roce 2013 už toto kritérium bude zřejmě splňovat podstatně ohraničená oblast České republiky.

3.3.3 Využívání podpory ze strukturálních fondů v rámci České republiky

V následujících dvou tabulkách je uvedeno, jak budou alokovány prostředky v rámci strukturální politiky na jednotlivé strukturální operace a jednotlivé operační programy.

Tabulka č. 4: Alokace strukturálních operací pro Českou republiku v letech 2004-2006 podle oblastí podpory (v mil EUR, běžné ceny)

	2004-2006	2004	2005	2006
Fond soudržnosti	945,3	316,9	266,1	362,3
Strukturální fondy	1 584,4	381,5	528,9	674,0
Cíl 1 (13 krajů)	1 454,3	339,0	485,5	629,8
Cíl 2 (Praha)	71,3	23,3	23,8	24,2
Cíl 3 (Praha)	58,8	19,2	19,6	20,0
Iniciativy Společenství	100,8	28,6	32,1	40,1
Interreg	68,7	21,0	21,4	26,3
Equal	32,1	7,6	10,7	13,8
Strukturální operace celkem	2 630,5	727,0	827,1	1 076,3

Pramen: Evropská komise, duben 2003

Tabulka č. 5: Finanční prostředky na Rámce podpory Společenství = Cíl 1 (mil.EUR, běžné ceny)

Rámec podpory Společenství (Cíl 1)	2004-2006	2004	2005	2006
běžné ceny - EK	1 454,3	338,9	485,5	629,9
Operační program	2004-2006	2004	2005	2006
Průmysl a podnikání	260,8	60,8	87,1	112,9
Infrastruktura	246,3	57,4	82,2	106,7
Rozvoj lidských zdrojů	318,8	74,3	106,4	138,1
Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství	173,9	40,5	58,1	75,3
SROP	545,3	105,9	151,7	196,8
Celkem	1 454,3	338,9	485,5	629,9

Pramen: Evropská komise, duben 2003

[Strukturální fondy, (14)]

3.4. Agrární sektor a OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství

3.4.1. Evropský zemědělský orientační a záruční fond

Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství je spolufinancován z EAGGF – orientační sekce. Opatření chov ryb a činnosti prováděné odborníky v rybářství bude podporováno z FIGF.

Společná zemědělská politika a strukturální politika jsou provázané a vzájemně se doplňují. Evropský zemědělský orientační a záruční fond vznikl v roce 1961 k financování společné zemědělské politiky. Tento fond je složen ze dvou sekcí - orientační a záruční. Podle Smlouvy je součástí strukturálních fondů pouze orientační sekce, některá opatření však financuje také záruční sekce. Právním dokumentem k EAGGF je Nařízení ES 1257/1999 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu

Obecné oblasti podpory (podle nařízení 1257/1999)

- zlepšení struktur zemědělských hospodářství a struktur pro zpracování a prodej zemědělských výrobků
- přestavby a změny zaměření zemědělského výrobního potenciálu, zavádění nových technologií a zlepšování jakosti výrobků
- podněcování nepotravinářské výroby
- trvale udržitelný rozvoj lesního hospodářství
- diverzifikace činností s cílem zavádět doplňkové nebo alternativní činnosti
- zachování a posílení životaschopných sociálních struktur ve venkovských oblastech
- rozvoj ekonomických činností a zachování a rozvoj zaměstnanosti s cílem zajistit lepší využití stávajícího vrozeného potenciálu
- zlepšení pracovních a životních podmínek
- zachování a posílení systémů hospodaření charakterizovaných nízkými vstupy
- ochrana posílení vysoké hodnoty přírody a trvale udržitelného zemědělství, které respektuje požadavky ochrany životního prostředí
- odstraňování nerovností a posílení stejných příležitostí pro muže i ženy, zejména podporováním projektů iniciovaných a realizovaných ženami

[Strukturální fondy, (14)]

3.4.2. OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství

Strategie operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství vychází z analýzy ekonomické a sociální situace v zemědělství a venkovském prostoru. Česká republika chce podporovat a dále navazovat na cíle a principy stanovené v koncepci agrární, lesnické a vodohospodářské politiky, které pro období před vstupem České republiky do Evropské unie schválila vláda ČR.

Rozvoj venkova a zemědělství je spatřován zejména v multifunkčním a konkurenceschopném zemědělství s důrazem na zvyšování kvality životního prostředí, které bude základem dlouhodobého ekonomického růstu, a které poskytne venkovu

dostatečné podmínky k rozvoji v oblasti služeb a dalších aktivit. Hlavní váha operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství je proto kladena na investice do zemědělství, včetně podpory mladých zemědělců a dále na zpracování produktů zemědělské výroby.

Prvořadým cílem strategie operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství je zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství formou další restrukturalizace a růstu produktivity práce. S tím souvisejí především investice do nových technologií zaváděných do zemědělství, do lidského kapitálu, stejně jako poskytování technických a poradenských služeb, pokud jde o testování/certifikaci jakosti; marketing a vývoz; podporu diversifikace, např. do potravinářského průmyslu. Je třeba odstranit faktory, které negativně působí na celý sektor zemědělství, jako jsou např. nízká produktivita práce, nízká kvalita zemědělských produktů, nedostatečný marketing a finančně nepříliš silný sektor potravinářského průmyslu.

Dalším cílem je zajištění podmínek nutných pro tvorbu alternativních pracovních příležitostí ve venkovských oblastech cestou zvyšování přitažlivosti oblastí pro podnikatelské investice a zlepšování příležitostí pro podnikatele v zemědělství a v oblastech blízkých zemědělství. Neméně důležitá je zejména stabilizace mladých a vzdělaných lidí v rámci venkovského prostoru a to at' již jako mladých farmářů, zaměstnanců zemědělských firem nebo pracovníků firem sídlících a působících na venkově. Dosažení cíle snížení nezaměstnanosti ve venkovských oblastech dále závisí na zlepšení veřejných služeb zaměstnanosti, na odstranění překážek mobility pracovní síly (např. prostřednictvím zlepšení dopravní infrastruktury a služeb) a na fungování trhu práce a bydlení.

[Mze, (15)]

3.4.2.1. Priority, opatření a podopatření operačního programu

Podle Pravidel, kterými se stanovují podmínky pro poskytování finanční pomoci na projekty operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství na období 2004-2006, se poskytuje podpora na tyto priority a opatření:

1. PRIORITA I.- Podpora zemědělství, zpracování zem. produktů a lesnímu hospodářství

- 1.1. Opatření- investice do zemědělského majetku/zemědělských podniků
 - 1.1.1. Podopatření- Investice do zemědělského majetku a podpora mladým začínajícím zemědělcům
 - 1.1.2. Podopatření- prohlubování diverzifikace zemědělských činností
- 1.2. Opatření- zlepšení zpracování zemědělských výrobků a jejich marketing
- 1.3. Opatření- Lesní hospodářství
 - 1.3.1. Podopatření- Obnova lesního potenciálu poškozeného přírodními kalamitami a požárem a zavádění příslušných ochranných preventivních opatření
 - 1.3.2. Podopatření- Investice do lesů
 - 1.3.3. Podopatření- Sdružování majitelů lesa
 - 1.3.4. Podopatření- Zalesňování zemědělsky nevyužívaných půd

2. PRIORITA II.- Rozvoj venkova, rybářství a odborné vzdělávání

- 2.1. Opatření- Posílení přizpůsobivosti a rozvoje venkovských oblastí
 - 2.1.1. Podopatření- Pozemkové úpravy
 - 2.1.2. Podopatření- Obnova potenciálu a zachování zemědělské krajiny
 - 2.1.3. Podopatření- Řízení a zajištění funkčnosti zemědělských vodních zdrojů
 - 2.1.4. Podopatření- Rozvoj venkova (podopatření typu LEADER+)
 - 2.1.5. Podopatření- Diverzifikace zemědělských aktivit a aktivit blízkých zemědělství
- 2.2. Opatření- Odborné vzdělávání
- 2.3. Opatření- Rybářství
 - 2.3.1. Podopatření- Zpracování ryb a marketing výrobků z ryb
 - 2.3.2. Chov vodních živočichů- akvakultura
 - 2.3.3. Činnosti prováděné odborníky v rybářství a propagační opatření

3. PRIORITA III.- Technická pomoc

- 3.1. Opatření- Technická pomoc

[Mze, (3)]

4. METODIKA PRÁCE

Cílem praktické části diplomové práce je, na základě analýzy vybraného zemědělského podniku a analýzy jeho okolí, navrhnout pro tento podnik projekt, který by pomocí čerpání prostředků ze zdrojů strukturálních fondů Evropské unie vedl ke zlepšení stávající situace daného podniku a zároveň by naplňoval cíle operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství.

K dosažení tohoto cíle bylo postupováno v následujících krocích:

- popis stávající situace vybraného podniku, zmapování okolí podniku a možností lokality, ve které se podnik nachází
- vypracování SWOT analýzy pro daný podnik
- návrh projektu a jeho zařazení do příslušného OP a struktury opatření

Pro zpracování projektu v rámci této diplomové práce byla vybrána zemědělská farma, kterou vlastní jediný vlastník pan Jan Novák (pro účely diplomové práce byly identifikační údaje podniku pozměněny). Jako výchozí pro zpracování analýzy dané farmy byly použity informace, které poskytl Jan Novák. Součástí provedné analýzy je charakteristika prostředí, regionu a lokality, ve které se farma nachází.

Kategorie	Počet ks	Užitkovost
Stele	21	1,52 kg na ks a den
Stele s hroty	1	1,60 kg na ks a den
Stele s hroty	20	

5. POPIS VYBRANÉHO ZEMĚDĚLSKÉHO PODNIKU

5.1. Činnost zemědělského podniku

Zemědělská farma vznikla 17.2.1993 transformací (přechodem z otce na syna). Jan Novák je soukromý zemědělec – obhospodařuje 34 ha zemědělské půdy a 6 ha lesa. Činnost farmy je zaměřena zejména na živočišnou výrobu – chov plemenných býků. Celkový majetek podniku činí cca 10 mil. Kč. Jan Novák je jediným vlastníkem majetku celého podniku, hospodaří sám, nezaměstnává žádné jiné osoby.

Podnik je v zásadě zaměřen na živočišnou výrobu a to na chov plemenných býků. Rostlinná výroba zabezpečuje potřeby živočišné výroby krmnými plodinami.

Tabulka č. 6: Struktura rostlinné výroby v roce 2004

Plodina	Výměra [ha]
Pšenice ozimá	1,15
Ostatní víceleté pícniny	33,37
Celkem	34,52

Pramen: Interní zdroje podniku

Tabulka č. 7: Struktura živočišné výroby v roce 2004

Kategorie	Počet ks	Užitkovost
Telata	21	1,52 kg na ks a den
Mladý chovný skot	1	1,60 kg na ks a den
Krávy BTPM	20	-

Pramen: Interní zdroje podniku

Z hlediska živočišné výroby farma zajišťuje chov a následný prodej plemenných býčků. Podnik dosahuje nadprůměrných výsledků v tomto chovu v příslušném regionu (v regionu není výrazně omezován konkurencí), což svědčí o oprávněné specializaci na toto odvětví.

Pro zabezpečení odbytu živočišné výroby jsou uzavírány zejména rámcové kontrakty s drobnými chovateli skotu bez tržní produkce mléka. Hlavním a stálým odběratelem plemenných býků je Ing. Ferdinand Ritter – soukromý zemědělec. Jinak podnik nemá stálé odběratele. V daném oboru podnikání, tedy v oboru plemenářství, nemá podnik v okrese Strakonice žádné výrazné konkurenty. Konkurenti Jana Nováka jsou spíše z jiných regionů (Českobudějovicko, Písecko). Největším podnikem z hlediska chovu plemenných býků v řešeném regionu je ZD Ročov.

Hlavní dodavatelé pro farmu Jana Nováka jsou zejména soukromí zemědělci.

5.2. Lokalizace a popis zemědělského podniku

Zemědělský podnik se nachází v obilnářské oblasti okresu Strakonice- v obci Stožice. Pozemky se rozkládají v nadmořské výšce v průměru 380m, v klimatickém regionu mírně teplém, průměrná roční teplota se pohybuje okolo 7,8°C, průměrné roční srážky okolo 617mm. Je zde relativně členitý reliéf terénu s vyšší svažitostí.

Strakonicko je rozsáhlý a velmi členitý kraj, který z jedné strany obklopuje plochá a rovinatá Českobudějovická pánev a z druhé šumavské vrcholy. Je to oblast kopců a kopečků, lesů a rybníků, země zlatonosné Otavy, ale i starých hradů, tvrzí, zámků a malebných kostelů. Oblast se řadí mezi ty turisticky nejatraktivnější regiony jižních Čech. Nejcenější přírodní lokality byly vyhlášeny za chráněná území různých kategorií. Zbytky přirozených lesních porostů, listnatých i smíšených, často s bohatým bylinným patrem, představují například národní přírodní rezervace a národní přírodní památky Pučanka, Prácheň, Míchov, Sedlická obora, Bažantnice u Pracejovic, Kuřidlo a Katovická hora. Mezi louky, mokřady a pastviny se vzácnou květenou (a často i faunou) patří Michovka, Pastvina u Přeštovic, Sedlina a Kovašínské louky. Památkové bohatství popisovaného území je úctyhodné- velmi pestrá je škála staveb lidové architektury, kterou v této oblasti reprezentují hlavně zděné statky s branami a zdobnými štíty ve stylu lidového baroka, klasicismu a empíru- vidět jsou např. v Buzicích, Velké Turné či Velkých Hydčicích. Ojediněle dochované soubory roubených usedlostí mají Kváskovice a Švejcarova Lhota, mimořádně hodnotnou památkou je částečně roubený mlýn s dřevěnou stodolou a hospodářským objektem pod doškovými střechami v Podhoslovičkách.

[Soukup, V., David, P., (10)]

Samotná zemědělská farma je situována uprostřed návsi obce Stožice- je to velmi zajímavý a výrazný objekt v této obci. Jedná se o klasický zachovalý statek, který nyní slouží především k ustájení býků a k uskladnění krmiva a senáže- i tak je statek využit pouze ze dvou třetin. Obytná část byla pravděpodobně v 60. letech adaptována. Cílem rekonstrukce by bylo obnovit původní klasicistní řešení fasády a samotnou bytovou jednotku adaptovat tak, aby splňovala požadavky standardu I. kategorie.

5.3. SWOT analýza zemědělského podniku

SWOT je zkratka pro vnitřní silné (strengths) a slabé (weaknesses) stránky podniku a příležitosti (opportunities) a ohrožení (threats) identifikované ve vnějším prostředí podniku. SWOT analýza je otevřeným ohodnocením podniku a je velmi užitečným, pohotovým a snadno použitelným nástrojem k deskripci celkové situace podniku. Výsledkem analýzy je definování silných a slabých stránek a dále příležitostí a ohrožení daného podniku- na základě vytyčení těchto faktorů se následně volí strategie pro budoucí chod podniku.

[Hron, J., Tichá I., Dohnal, J., (12)]

SWOT analýza zemědělského podniku pana Nováka byla zpracována na základě poskytnutých informací týkajících se vnitřní struktury a chodu podniku a dále na základě zmapování regionu ve kterém se podnik nachází.

V tabulce č. 8 jsou definovány silné a slabé stránky zemědělského podniku Jana Nováka a dále příležitosti a ohrožení vyplývající z okolní situace podniku.

Tabulka č. 8: SWOT analýza podniku

Silné stránky	Nadprůměrné výsledky v chovu plemenných býků
	Vhodná struktura hospodaření
	Lokalizace a struktura farmy
	Vazba objektu na hospodářskou funkci dvora
Slabé stránky	Konkurence ze strany větších podniků
	Relativně úzké zaměření zemědělské činnosti
	Výše dosaženého zisku neumožňuje investice bez úvěrování
	Závislost na výkupních cenách
Příležitosti	Vhodnost regionu pro rozvoj agroturistiky
	Zvýšení příjmů z nezemědělské činnosti
	Vysoká užitkovost plemenných býků
	Výhodné přírodní podmínky
	Vyšší úroveň dotací v tomto roce
Hrozby	Negativní ekonomický vývoj v regionu
	Špatná platební morálka odběratelů
	Zvýšením výše pohledávek po době splatnosti je ohrožen cash flow podniku
	Narušení toku hotovosti vyplácením prostředků z dotací na konci roku

Na základě SWOT analýzy podniku- tedy analýzy silných a slabých stránek a příležitostí a ohrožení- byly podniku navrženy 2 varianty dalšího rozvoje.

První varianta vychází z vynikajících výsledků v chovu plemenných býků. Jak sám Jan Novák uvedl, nemá v tomto oboru podnikání v okrese Strakonice výrazného konkurenta- konkurenci představují spíše větší konkurenti z jiných okresů. Navrhovanou možností rozvoje by bylo rozšíření chovu plemenných býků, tedy rozšíření stávajícího zaměření zemědělské činnosti, které by pro podnik znamenalo zlepšení situace vzhledem ke konkurenci ze strany větších podniků. V souvislosti s touto strategií rozvoje by muselo dojít k racionalizaci a přestavbě stávajících zařízení v chovu plemenných býků, tedy k rekonstrukci stávajícího ustájení. Realizovaná investice by pro podnik znamenala zvýšení výnosnosti z hlavního oboru podnikání- plemenářství, dále by představovala zlepšení welfare býků a zlepšení konkurenceschopnosti podniku. Cestou, jak realizovat navrhnutou strategii pro farmu Jana Nováka, by bylo čerpání prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie- konkrétně z operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství. Tento program je rozdělen na priority, opatření a podopatření. Racionalizace a přestavba zařízení pro chov plemenných býků spadá podle Pravidel, kterými se stanovují podmínky pro poskytování finanční pomoci na projekty operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství na období 2004-2006, pod Prioritu I.- Podpora zemědělství, zpracování zemědělských produktů a lesnímu hospodářství, Opatření 1.1. Investice do zemědělského majetku/zemědělských podniků, Podopatření 1.1.1.- Investice do zemědělského majetku a podpora mladým začínajícím zemědělcům, Investiční záměr a) racionalizace a přestavba stávajících zařízení v chovu skotu, prasat, ovce, koz.

Problémem této varianty je další prohlubování specializace podniku. Podnik je v oblasti produkce plemenných zvířat velmi dobře zaveden, cenové kolísání však významně ovlivňuje ekonomiku podniku. Z tohoto důvodu se podnikatel od této varianty odklání a snaží se hledat další produkt, kterým by zvýšil míru diverzifikace podniku a snížil jeho závislost na pohybu cen plemenných zvířat.

Druhou možnou variantou pro další rozvoj farmy Jana Nováka je volba strategie, plynoucí z možnosti podniku využít výše zmíněný vysoký přírodní potenciál oblasti. Je zde tedy možné vyzdvihnout vhodnost regionu pro rozvoj agroturistiky a turismu a toho by měla farma Jana Nováka se svým zázemím, co se týče lokality a možností zrekonstruování nevyužitých prostor, jistě využít. Cílem strategie je zcela využít prostorů farmy. Při provozování ubytovacích služeb v rámci agroturistiky se zvýší výnosnost z podnikatelské činnosti, což bude mít pozitivní vliv na zemědělskou činnost farmy. Také v rámci této strategie by mohl pan Novák čerpat finanční pomoc ze strukturálních fondů Evropské unie na základě operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství- jednalo by se o Prioritu II- Rozvoj venkova, rybářství a odborné vzdělávání, Opatření 2.1. Posílení přizpůsobivosti a rozvoje venkovských oblastí, Podopatření 2.1.5. Diverzifikace zemědělských aktivit a aktivit blízkých zemědělství, Investiční záměr a) výstavba, rekonstrukce a modernizace a vybavení zařízení pro agroturistiku, zařízení a vybavení zařízení pro volný čas.

Z navrhnutých variant dalšího možného rozvoje své zemědělské a podnikatelské činnosti pan Novák tedy vybral druhou variantu- rekonstrukci obytné části farmy na ubytovací zařízení, které bude následně poskytováno v rámci agroturistiky. Pan Novák tak rozšíří svou podnikatelskou činnost, zvýší tím konkurenceschopnost a výnosnost, která se projeví ve stabilizaci hlavního oboru podnikání- zemědělské činnosti.

Agroturistika je významnou podnikatelskou činností, která může být pro venkov potenciálním zdrojem příjmu a nových pracovních příležitostí. V České republice se tato forma turistiky začíná postupně rozvíjet. Zkušenosti v této podnikatelské oblasti je možné čerpat ve vyspělých zemích Evropy (jako např. Rakousko, SRN, Itálie, Irsko, Finsko, Švýcarsko aj.), kde je agroturistika dlouhodobě úspěšně rozvíjena a je přímo i nepřímo podporována vládními i nevládními organizacemi a institucemi (FAO, zemědělské komory, občanská a profesní sdružení aj.). Agroturistiku lze provozovat v průběhu celého roku s tím, že bude kulminovat

v určitých ročních obdobích. Tato forma venkovského cestovního ruchu představuje jedinečnou symbiózu zemědělství a turistiky. Farmě přináší dodatečný, často nezanedbatelný příjem.

[Pourová, M., (11)]

6. OSNOVA A ADMINISTRACE NAVRHOVANÉHO PROJEKTU

Pan Novák bude v rámci operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství realizovat investici spadající pod Prioritu II- Rozvoj venkova, rybářství a odborné vzdělávání, Opatření 2.1. Posílení přizpůsobivosti a rozvoje venkovských oblastí, Podopatření 2.1.5. Diverzifikace zemědělských aktivit a aktivit blízkých zemědělství, Investiční záměr- výstavba, rekonstrukce a modernizace a vybavení zařízení pro agroturistiku, zařízení a vybavení zařízení pro volný čas. Výše podpory pro toto podopatření je do 50% částky přijatelných výdajů- z toho příspěvek EU činí maximálně 35% přijatelných výdajů, příspěvek ze státního rozpočtu ČR činí maximálně 15% přijatelných výdajů.

Dle Pravidel, kterými se stanovují podmínky pro poskytování finanční pomoci na projekty operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství, má každý projekt spadající pod určitou prioritu, opatření a podopatření svou osnovu, která musí být dodržena. V této kapitole je rozpracována struktura a osnova projektu pro daný investiční záměr: výstavba a rekonstrukce zařízení pro agroturistiku. Konkrétní projekt pana Nováka je uveden v příloze této diplomové práce.

Informace pro sestavení struktury a osnovy projektu byly čerpány ze zdrojů uvedených v seznamu použité literatury: konkrétně to byly internetové stránky www.szif.cz, www.agris.cz, www.mze.cz a dále Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování pomoci na projekty operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství.

6.1. Osnova projektu

• Název projektu

Stručný a výstižný název projektu

Zde by měl být uveden stručný a výstižný název projektu, který by měl mít návaznost k prioritě, opatření, podopatření a investičnímu záměru.

Co se týče investičního záměru: výstavba, rekonstrukce a modernizace a vybavení zařízení pro agroturistiku, zařízení a vybavení zařízení pro volný čas a konkrétně projektu pro podnik Jana Nováka, jedná se o rekonstrukci obytné části budovy na ubytovací zařízení.

Cíle projektu

Specifické cíle

Cíle, které bude projekt naplňovat ve vztahu k zaměření podopatření. Zde se hodnotí, zda projekt splňuje cíle vymezené strukturální politikou EU, a to zda například přispívá k zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství, k snížení výrobních nákladů, k ochraně životního prostředí či k tvorbě nových pracovních míst.

Rozvoj agroturistiky splňuje specifické cíle OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství a přispívá především k rozvoji venkovského prostoru

Cíle žadatele

Cíle, které bude plánovaná investice naplňovat ve vztahu k žadateli. U pana Nováka jde o záměr stabilizace své zemědělské činnosti provozováním vedlejší podnikatelské činnosti zaměřené na agroturistiku.

Zpracovatel projektu

Zpracovatelem projektu může být sám žadatel, který žádá o finanční pomoc nebo žadatelem pověřená poradenská firma. U menších zemědělských podniků je

vzhledem k náročnosti sestavení projektu a dalším administrativním požadavkům většinou využita poradenská firma. V takových případech se do této části projektu uvedou identifikační údaje zpracovatelské firmy.

- **Žadatel**

Identifikace žadatele

Zde žadatel uvede jméno, adresu (sídlo společnosti), právní statut, IČ, OKEČ (číselný kód oborové klasifikace ekonomických činností) a hlavní podnikatelské aktivity.

Popis podniku

Obor podnikání

Co je předmětem činnosti příslušného podniku. U pana Nováka je předmětem činnosti zemědělská výroba. Tyto údaje musí být v naprostém souladu s údaji v obchodním rejstříku a soupisem živností příslušného subjektu.

Majetkoprávní vztahy v rámci podniku

Uvedení, zda je majetek ve společném vlastnictví více společníků či v soukromém vlastnictví jedné osoby. V této části se u zemědělských družstev obvykle objeví postup transformace.

Organizace podniku

Do projektu se uvede vedení podniku (vlastníci společnosti, členové představenstva, hlavní řídicí personál) spolu s jejich vzděláním a praxí a dále jednotliví zaměstnanci- počet zaměstnanců, věková struktura, počet žen a mužů, osoby se změněnou pracovní schopností apod.

Výrobky a služby

Zde je popsána produkce podniku včetně objemů, u zemědělských podniků je příslušná produkce rozdělena na živočišnou a rostlinnou. Je zde nutné uvádět plochu pěstovaných plodin a průměrné výnosy vztahující se ke sledovanému uzavřenému roku. Současné je nutné uvádět počty jednotlivých kategorií a druhů zvířat.

Analýza trhu

V této části je nutné uvádět podrobnou charakteristiku jednotlivých zákazníků, kompletní odběratelské zajištění produkce, dále charakteristiku konkurence- množství, velikost a kvalitu jejich produkce a charakteristiku situace na trhu dodavatelů

• Popis realizace projektu

Lokalizace projektu

Zde by mělo být co nej přesněji uvedeno, kde se bude daný projekt realizovat- místo, kraj, případně více krajů. Místo realizace je nutné charakterizovat zařazením do příslušných oblastí NUTS II - NUTS IV a doplnit odpovídajícími čísly parcel.

Dále se uvede způsob dopravy související s realizováním projektu, komunikace, energie, lidské zdroje, stavební a montážní kapacity, ukládání odpadů a klimatické podmínky- vše v souvislosti s lokalizací a realizací projektu.

Popis hlavního záměru projektu

Výchozí situace a zdůvodnění projektu

Tato část projektu popisuje podstatu problému, který projekt a následná investice řeší včetně přesného popisu výchozího stavu před započítáním realizace projektu. Co se týče agroturistiky a konkrétně projektu Jana Nováka, řeší se rekonstrukce stávající bytové jednotky v areálu hospodářské usedlosti, která bude následně po realizaci plánované investice pronajímána jako ubytovací zařízení v rámci agroturistiky.

Tržní potřeba realizace projektu

Odůvodnění ekonomické potřeby realizace projektu. Je zde nutné zdůraznit nezbytnost realizace investice z hlediska ekonomického významu pro daný podnik a současně otázky, které projekt musí řešit.

Jednotlivé aktivity projektu

Součástí projektu je následné vypsání výběrového řízení na vhodného dodavatele pro jednotlivé činnosti související s realizací rekonstrukce.

Výsledky projektu

Uvedení, co bude výsledkem realizace projektu. V případě pana Nováka a jeho investičního záměru to bude celková stabilizace chodu podniku a především rozšíření výrobní struktury podniku.

Ekonomický přínos projektu

Zde je nutné uvést konkrétní ekonomické přínosy projektu dle charakteru projektu. Je nezbytné zmínit vliv projektu na produktivitu práce, na celkovou tvorbu výnosů a zisku podniku. Velmi významný je soulad projektu s celkovou ekonomickou koncepcí podniku.

Dopady projektu

Dopad realizace projektu na životní prostředí

Zde by mělo být uvedeno, jaký vliv bude mít plánovaný projekt na životní prostředí. Je nutné zdůraznit, jaký je vliv na stav životního prostředí před realizací a po realizaci projektu. Je nezbytné prokázat, jestli projekt má pozitivní, neutrální či negativní vliv na životní prostředí a zda projekt vyžaduje posouzení z hlediska vlivů na

životní prostředí vzhledem k realizaci např. v národním parku, chráněné oblasti, v oblasti zranitelné nitráty či v ochranném pásmu vod apod.

Sociální dopad realizace projektu

Sociálním dopadem realizace projektu je míněno, zda projekt vytváří nová pracovní místa, či zda projekt do budoucna zvýší ekonomickou sílu zaměstnanců. Dalším sociálním dopadem je vliv projektu na rovné příležitosti žen a mužů- posouzení, zda má projekt pozitivní, negativní či neutrální vliv na rovné příležitosti.

Strategie po ukončení projektu

Jak bude podnik pokračovat po uplynutí doby trvání podporovaného projektu. Významné je zde dodržení principu udržení prezentované aktivity po ukončení financování z OP. Po ukončení financování projektu bude nutné dále financovat projekt dalšími finančními prostředky- provozní náklady investice Předpokladem je zvýšení výnosnosti podniku a v budoucnu je hlavním cílem stabilizace zemědělské produkce.

Propagace a publicita projektu

S ohledem na konkrétní podopatření 2.1.5.- Diverzifikace zemědělských aktivit a aktivit blízkých zemědělství a v případě investic do výstavby, rekonstrukcí a modernizací je příjemce pomoci povinen instalovat nejpozději po ukončení realizace projektu, tj. před podáním žádosti o proplacení, na místo realizace projektu velkoplošný reklamní panel, který bude obsahovat informaci o finanční spoluúčasti EU na realizovaném projektu.

Časový harmonogram investice

Uvedení časového plánu včetně jednotlivých fází realizace projektu a rozčlenění na aktivity, které se plánují provádět.

V případě rekonstrukce jde o tyto aktivity: zpracování projektové dokumentace, výběr dodavatelů, začátek realizace rekonstrukce, konec realizace rekonstrukce.

- **Technické řešení projektu**

Popis technického řešení projektu. V rámci rekonstrukce jde o podrobný technický popis plánované rekonstrukce. Co je cílem a výsledkem rekonstrukce z technického hlediska.

- **Ekonomické informace**

Tato část projektu se týká ekonomického hodnocení investice. Je zde sesumarizován přehled plánovaných akcí a souvisejících nákladů v rámci projektu.

Rozpočet projektu

Tabulka rozpočet projektu

Tato tabulka dává přehled o celkovém rozpočtu projektu včetně jeho dílčích částí. V tabulce se jednotlivé plánované náklady udávají bez DPH a následně včetně DPH.. Žadatel může využít vlastních či cizích zdrojů financování. V případě cizích zdrojů je nutné v části projektu, která se zabývá ekonomickým a finančním vyhodnocením investice, uvést v souvislosti s úvěrem splátkový kalendář.

Finanční krytí projektu

Tato tabulka podává přehled o jednotlivých zdrojích finančního krytí projektu. Je zde započítána požadovaná míra podpory z operačního programu, která je rozdělena na požadovanou podporu z EU a ze státního rozpočtu. Požadovaná míra podpory je jedním z bodovaných kritérií, které je důležité při rozhodování o přidělení finanční

pomoci. Čím menší je požadovaná míra podpory (udávaná v % z celkových přijatelných výdajů projektu), tím větší bodové ohodnocení a tím větší šance na přidělení podpory. V případě podopatření 2.1.5.- Diverzifikace zemědělských aktivit a aktivit blízkých zemědělství je maximální výše podpory 50% částky přijatelných výdajů- z toho příspěvek EU činí maximálně 35% přijatelných výdajů a příspěvek ze státního rozpočtu ČR činí maximálně 15% přijatelných výdajů. Přijatelné výdaje, na které může být poskytnuta podpora, jsou od 318 tis. Kč do 2,5 mil. Kč na každý jednotlivý projekt. Podnikatel musí rovněž v této části prokázat finanční zdroje na celkové předfinancování projektu. Je nutné zdůraznit, že žadatel získá investiční podporu až po ukončení projektu a jeho vyúčtování.

Náklady na přípravné studie a průzkumy

Zde by měly být uvedeny náklady na předinvestiční studie, průzkumy a expertní posudky a dále náklady zpracovatele a doba zpracování. Jedná se zde o náklady na přípravu projektu operačního programu a současně náklady na projektovou dokumentaci pro stavební povolení v případě, že je součástí projektu.

Odhad celkových investičních nákladů

V této části projektu se uvádí tabulky s odhady nákladů na nákup technologie, odhady investičních nákladů na stroje a zařízení, odhady nákladů na stavební a montážní práce a odhad režijních nákladů. Náklady se rovněž uvádí bez DPH a následně s DPH.

Přijatelné a nepřijatelné výdaje

V Pravidlech pro žadatele je pro jednotlivá podopatření operačního programu uveden přehled přijatelných výdajů pro dané projekty.

V případě podopatření 2.1.5., investiční záměr a) výstavba, rekonstrukce a modernizace a vybavení zařízení pro agroturistiku, zařízení a vybavení zařízení pro volný čas jsou ke spolufinancování způsobilé tyto výdaje:

- obnova ubytovacího nebo stravovacího zařízení (stavební materiál, stavební práce, rozvody, přístupy, terénní úpravy, odstavná stání)
- výstavba ubytovacího nebo stravovacího zařízení (stavební materiál, stavební práce, rozvody, přístupy, terénní úpravy, odstavná stání)
- rekonstrukce budovy nebo její části na ubytovací nebo stravovací zařízení (stavební práce, stavební materiál, rozvody)
- vybavení a zařízení ubytovacího nebo stravovacího zařízení (hygienické zařízení, nábytek)
- nákup a výsadba doprovodné zeleně v areálu ubytovacího nebo stravovacího zařízení
- úprava povrchů v areálu ubytovacího zařízení
- přípojky na vodu, plyn, elektřinu, kanalizaci ve vztahu k provoznímu příslušenství
- zařízení a vybavení pro volný čas
- zázemí pro návštěvníky farmy
- výstavba nebo přestavba hospodářských objektů na víceúčelová zařízení ve vztahu k agroturistice
- úprava lesních a polních cest a naučných a rekreačních stezek v rámci podnikatelského záměru

V této části projektu se dále uvede přehled nepřijatelných výdajů projektu, tj. výdajů, které nejsou v rámci podopatření uznané jako přijatelné- ve většině případů jde o DPH, režijní náklady podniku a částku přesahující přijatelné výdaje, na které může být poskytnuta podpora (u podopatření 2.1.5. je to částka 2,5 mil. Kč).

• Ekonomické a finanční vyhodnocení investice

Ekonomické a finanční vyhodnocení investice se vyplňuje do zvláštních formulářů, které tvoří povinnou přílohu projektu. Pokyny pro výpočet jednotlivých ukazatelů jsou k dispozici na RO SZIF. Finanční plán se skládá z těchto tabulek: Rozvaha s plánem jednotlivých položek na 5 let do budoucna, Výkaz zisků a ztrát s plánem jednotlivých položek na 5 let do budoucna, Plánovaný cash flow podniku s výhledem na 5 let do budoucna, plánovaný cash flow investice s výhledem na 5 nebo 12 let do budoucna, souhrnná tabulka výpočtu finanční míry výnosnosti, ekonomické míry výnosnosti, čisté současné hodnoty a doby návratnosti investice.

U finančního plánu jde o predikci hodnot jednotlivých položek výkazů do budoucna- u rozvahy, výkazu zisku a ztrát a cash flow podniku je to predikce na 5 let do budoucna. U plánovaného cash flow investice je to výhled na 5 nebo 12 let do budoucna. V souvislosti s finančním plánem jde o posuzování efektivnosti dané investice.

Rozhodování o investicích je typické tím, že jde o dlouhodobé rozhodování, kde je nezbytné uvažovat s faktorem času, rizikem změn po dobu přípravy i realizace projektu. Velice ovlivňuje efektivnost celé činnosti podniku po dlouhé období a je náročné na komplexní znalost interních a externích podmínek, za kterých se investice uskutečňuje a ve kterých bude působit. Jestliže jsou stanoveny peněžní příjmy a výdaje příslušného investičního projektu, je možné přistoupit k vlastnímu hodnocení efektivnosti daného projektu. K tomu se používá řada různých metodických postupů. Mezi nejpoužívanější metody stanovení efektivnosti podnikových investic patří: metoda čisté současné hodnoty, vnitřní míra výnosu a doba návratnosti. Zatím co první dvě jsou považovány za moderní, teoreticky přesnější, poslední je charakterizována jako méně vhodná, ale v praxi často používaná.

[Valach, J., (13)]

Pro účely operačního programu se v rámci hodnocení efektivnosti investice vyplňuje jako výchozí tabulka- tabulka pro plánované cash flow investice. Tato tabulka

časově souvisí se zařazením předmětu projektu do příslušné odpisové skupiny (dle zákona o dani z příjmu). Rekonstrukce či výstavba zařízení pro agroturistiku spadá do 5. odpisové skupiny, je tedy nutné vyplnit tabulku plánovaného cash flow s výhledem na 12 let do budoucna.

Následující tabulka udává přehled jednotlivých položek, které je nutno predikovat v závislosti na realizaci plánované investice, a které jsou nutné k vypočtení plánovaného cash flow investice v rámci konkrétního projektu pana Nováka.

Tabulka č. 9: Tabulka pro plánované cash flow investice (tis. Kč)

	Období 0	Období 1	Období 2	Období 3	Období 4	Období 5	Období 6	Období 7	Období 8	Období 9	Období 10	Období 11	Období 12
Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Investice (náklady investiční, bez DPH, a dotace	-1505	525											
Tržby provozní (cena služby)		571	588	606	624	643	662	682	702	723	745	767	790
Ostatní výnosy provozní		0											
VÝNOSY CELKEM provozní		571	588	606	624	643	662	682	702	723	745	767	790
Spotřeba materiálu		160	165	170	175	180	185	191	197	203	209	215	221
Spotřeba energie		40	41	42	44	45	46	48	49	51	52	54	55
Náklady na opravy a údržbu		30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	42
Náklady na služby		20	21	21	22	23	23	24	25	25	26	27	28
Pojištění, popř.silniční daň		10	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
Osobní náklady (mzdy+soc.zab.)		83	85	87	89	90	92	94	96	98	100	102	104
Odpisy -z tab. odpisů		14	33	33	33	33	33	33	33	33	33	33	33
Ostatní náklady provozní		50	52	53	55	56	58	60	61	63	65	67	69
Fin.náklad -z tab. fin.nákl.													
NÁKLADY CELKEM provozní		407	451	462	474	485	497	510	522	535	549	562	576
HV provozní, hrubý tj.		164	137	143	150	157	165	172	180	188	196	205	214
Daňová sazba		26%	24%	24%	24%	24%	24%	24%	24%	24%	24%	24%	24%
Daň z příjmu (absolutní výše)		43	33	34	36	38	40	41	43	45	47	49	51
HV čistý (po odpočtu daně)		121	104	109	114	120	125	131	137	143	149	156	163
PROVOZNÍ CASH FLOW 1		135	137	142	147	153	158	164	170	176	183	189	196
Odhad hodnoty ostatních nefinančních efektů		10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
PROVOZNÍ CASH FLOW 2		145	147	152	157	163	168	174	180	186	193	199	206

Pramen: www.szif.cz

Při výpočtu provozního cash flow se hodnotí ekonomický přínos investice-predikce provozních výnosů a nákladů v souvislosti s plánovanou investicí. U nákladové položky odpisů se vychází z podkladové tabulky odpisů. Odpisy se provádějí z ceny investice po odečtení dotace. V rámci sjednocení metodiky projektů se odpisy provádějí pomocí sazeb pro rovnoměrné odepisování. Rekonstrukce či výstavba zařízení pro agroturistiku spadá dle zákona o dani z příjmu do 5. odpisové skupiny- v prvním roce odepisování se odepisuje 1,4% z ceny a v dalších letech 3,4% z ceny. U položky finanční náklad jde o náklad ve formě úroků placených z úvěru bance- hodnoty nákladových úroků musí vycházet z konkrétního splátkového kalendáře. Splátkové kalendáře u investic jsou v rámci sjednocení metodiky projektů počítány jako splátkové kalendáře anuitní, s měsíční periodicitou plateb. Úrok v projektech musí být vždy uveden v hodnotách p.a., do splátkových kalendářů s měsíční periodicitou je nutné potom úrok adekvátně upravit.

Co se týče konkrétně projektu a investice pana Nováka, byly provozní výnosy a provozní náklady v rámci investice predikovány na základě předpokládaného využití ubytovací jednotky a na základě předpokládaného počtu provozovaných lůžek. Pan Novák plánuje využívat ubytovací jednotku k nasmlouvaným pobytům českých i zahraničních klientů na základě dlouhodobé spolupráce s cestovními agenturami a turistickými informačními centry působícími v daném regionu a zabývajících se zprostředkováním příslušných služeb cestovního ruchu – tedy služeb spojených s agroturistikou. V ubytovací jednotce bude pronajímáno 7 lůžek. Ubytování bude poskytováno celoročně, přičemž v hlavní sezóně (květen-září) je plánována 90% obsazenost ubytovací kapacity a mimo sezónu (říjen-duben) 80% obsazenost ubytovací kapacity. Cena lůžka bude 300 Kč na den v hlavní sezóně a 245 Kč na den mimo sezónu.

Výpočet provozních tržeb z provozování ubytovací jednotky pro období 1:

- hlavní sezóna: $7 \times 300 \times 150 = 315$ tis. Kč

90% z 315 tis. Kč = 283 tis. Kč

- mimo hlavní sezónu: $7 \times 245 \times 210 = 360$ tis. Kč

80% z 360 tis. Kč = 288 tis. Kč

=> předpokládaná výše tržeb za celý rok používání ubytovací jednotky je tedy rovna **571 tis. Kč**

Předpokládané provozní náklady pro období 1:

- roční spotřeba mat. se předpokládá 160 tis. Kč- jsou zde zahrnuty náklady na nákup surovin na snídane a náklady na palivo pro lokální vytápění
- roční spotřeba energie se předpokládá 40 tis. Kč- elektrická energie, topení, voda
- náklady na opravy a běžnou údržbu byly odhadnuty na 30 tis. Kč za rok- jedná se o běžné úpravy interiéru a venkovních prostor
- náklady na služby- služby spojené s využíváním cestovních agentur a turistických informačních center, náklady na propagaci- předpokládaná výše 20 tis. Kč za rok
- náklady na pojištění ubytovací jednotky a náklady na silniční daň se v prvním roce odhadují na 10 tis. Kč
- osobní náklady pana Nováka představují částku zhruba 83 tis. Kč za rok
- odpisy- jak již bylo uvedeno, v rámci sjednocení metodiky projektů jde o rovnoměrné odepisování, dle daně z příjmu 5. odpisová skupina- v prvním roce provozu ubytovací jednotky činí odpis 14 tis. Kč a v dalších letech je to 33 tis. Kč
- ostatní provozní náklady- v prvním roce odhadnuty na 50 tis. Kč- jedná se o náklady na úklidové služby, likvidaci odpadů a praní ložního prádla
- finanční náklad- jak již bylo uvedeno, jde o náklad placený z úvěru bance, pan Novák plánuje financování investice z vlastních zdrojů, proto je v tomto případě finanční náklad nulový

=> předpokládaná výše celkových provozních nákladů bude činit **407 tis. Kč** za první rok provozu ubytovací jednotky.

V dalších letech provozu se očekává nárůst celkových výnosů a nákladů vlivem růstu cenové hladiny. Diskontní míra se předpokládá 3%.

Za první rok provozu se předpokládá hrubý provozní HV ve výši 164 tis. Kč. Pro účely operačního programu se dále zjišťuje čistý HV (po zdanění). Daňová sazba je predikována na základě vývoje daňových sazeb v České republice. Dále je nutné vypočítat provozní cash flow 1 investice (čistý HV+odpisy) a provozní cash flow 2

investice (provozní cash flow 1 + odhad ostatních nefinančních efektů). Mezi nefinanční efekty investice se řadí příjmy, které se dají těžko finančně vyjádřit a neprocházejí účetnictvím. V případě investice pana Nováka jde o multiplikační efekt na region (rozvoj agroturistiky, podnikatelského sektoru...)

V návaznosti na výchozí tabulku cash flow investice se poté pokračuje výpočtem doby návratnosti investice, čisté současné hodnoty investice, finanční a ekonomické míry výnosnosti. Při výpočtech těchto ukazatelů je nutné uvést celý postup, který je dokladován vyplněním příslušných tabulek.

Ukazatel doby návratnosti investice vychází z průměrné nediskontované hodnoty provozního cash flow 1 za 12 let včetně započtení hodnoty dotace. Pro účely projektu se vyplňuje tabulka, kde se uvádí hodnota dotace, provozní cash flow 1 za 12 let a provozní cash flow 1 za 12 let + dotace. Hodnota doby návratnosti se poté vypočte, když se plánovaná hodnota investice vydělí průměrným nediskontovaným efektem z investice. V případě projektu pana Nováka byla doba návratnosti plánované investice spočtena na 7,29 let.

Pro výpočet čisté současné hodnoty z investice jsou základem diskontované hodnoty provozního cash flow 1 investice. Pro účely projektu je tedy nutné uvést diskontní sazbu a diskontovat jednotlivá cash flow investice za 12 let a poté znovu přičíst hodnotu dotace. Tak se získá současná hodnota efektů z investice, která se odečte od hodnoty investice a získá se čistá současná hodnota investice. V případě projektu pana Nováka to je 561 tis. Kč.

Tabulka č. 10: Podkladová tabulka pro výpočet doby návratnosti investice

	<i>Období</i> <i>0</i>	<i>Období</i> <i>1</i>	<i>Období</i> <i>2</i>	<i>Období</i> <i>3</i>	<i>Období</i> <i>4</i>	<i>Období</i> <i>5</i>	<i>Období</i> <i>6</i>	<i>Období</i> <i>7</i>	<i>Období</i> <i>8</i>	<i>Období</i> <i>9</i>	<i>Období</i> <i>10</i>	<i>Období</i> <i>11</i>	<i>Období</i> <i>12</i>
<i>Rok</i>		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Hodnota dotace (nediskontováno)		525											
PROVOZNÍ CASH FLOW 1 (nediskontováno)		135	137	142	147	153	158	164	170	176	183	189	196
PROVOZNÍ CASH FLOW 1 plus dotace (nediskontováno, sečteno)	0	660	137	142	147	153	158	164	170	176	183	189	196

Pramen: www.szif.cz

Tabulka č. 11: Podkladová tabulka pro výpočet čisté současné hodnoty investice

	<i>Období</i> <i>0</i>	<i>Období</i> <i>1</i>	<i>Období</i> <i>2</i>	<i>Období</i> <i>3</i>	<i>Období</i> <i>4</i>	<i>Období</i> <i>5</i>	<i>Období</i> <i>6</i>	<i>Období</i> <i>7</i>	<i>Období</i> <i>8</i>	<i>Období</i> <i>9</i>	<i>Období</i> <i>10</i>	<i>Období</i> <i>11</i>	<i>Období</i> <i>12</i>
DISKONTNÍ FAKTOR	1,0000	0,9671	0,9353	0,9046	0,8748	0,8461	0,8182	0,7913	0,7653	0,7401	0,7158	0,6923	0,6695
PROVOZNÍ CASH FLOW 1 plus dotace (diskontováno)	0	638	128	129	129	129	130	130	130	130	131	131	131

Pramen: www.szif.cz

Finanční míra výnosnosti (FRR) vychází z diskontovaných hodnot celkového provozního cash flow 1 za 12 let + hodnota dotace + hodnota investice. U pana Nováka je hodnota finanční míry výnosnosti 10,64%.

Ekonomická míra výnosnosti (ERR) vychází z diskontovaných hodnot celkového provozního cash flow 2 za 12 let + hodnota dotace + hodnota investice. U pana Nováka to je 11,78%.

Míra výnosnosti je ukazatel, který nám udává, jaká by byla hodnota diskontní sazby, kdyby čistá současná hodnota investice byla rovna nule. Pro účely projektu se tento ukazatel zjistí pomocí funkce Míra výnosnosti v programu Excel.

V případě projektu pana Nováka se finanční toky téměř rovnají ekonomickým. Investice s sebou přináší však i pozitivní efekty, jako rozvoj agroturistiky v regionu a celkový rozvoj podnikání. Tyto efekty lze jen velmi složitě ekonomicky kvantifikovat a proto byl jejich vliv brán při výpočtu ekonomického vnitřního výnosového procenta pouze rámcově.

Tabulka č. 12: Podkladová tabulka pro výpočet FRR a ERR

	<i>Období</i> <i>0</i>	<i>Období</i> <i>1</i>	<i>Období</i> <i>2</i>	<i>Období</i> <i>3</i>	<i>Období</i> <i>4</i>	<i>Období</i> <i>5</i>	<i>Období</i> <i>6</i>	<i>Období</i> <i>7</i>	<i>Období</i> <i>8</i>	<i>Období</i> <i>9</i>	<i>Období</i> <i>10</i>	<i>Období</i> <i>11</i>	<i>Období</i> <i>12</i>
<i>Rok</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>
Investice (náklady investiční, bez DPH, a – NEDISKONTOVÁNO	-1505	525											
PROVOZNÍ CASH FLOW 1 = HV čistý + odpisy, NEDISKONTOVÁNO		135	137	142	147	153	158	164	170	176	183	189	196
PROVOZNÍ CASH FLOW 2 = PROVOZNÍ CASH FLOW 1 + ostatní nefinanční efekty, NEDISKONTOVÁNO		145	147	152	157	163	168	174	180	186	193	199	206
CELKOVÉ CASH FLOW INVESTICE pro výpočet FRR = PROVOZNÍ CASH FLOW 1 + Investice + Dotace (nediskontováno)	-1505	660	137	142	147	153	158	164	170	176	183	189	196
CELKOVÉ CASH FLOW INVESTICE pro výpočet ERR = PROVOZNÍ CASH FLOW 2 + Investice + Dotace (nediskontováno)	-1505	670	147	152	157	163	168	174	180	186	193	199	206

Pramen: www.szif.cz

Při vyplňování výkazů s výhledem na 5 let do budoucna- tedy rozvahy, výkazu zisků a ztrát a cash flow se vychází z účetnictví daného podnikatelského subjektu. V případě žadatele účtujícího v jednoduchém účetnictví se nevyplňuje výchozí stav jednotlivých položek u rozvahy a výsledovky a následně tedy zůstane prázdné období 1 u plánovaného cash flow. Jednoduché účetnictví je nutné pro účely projektu převést na podvojně, aby bylo možné predikovat jednotlivé položky výkazů. U výkazu rozvahy jsou pouze vybrané položky, proto není možné, aby se shodovaly hodnoty celkových aktiv a celkových pasiv.

Výkaz cash flow navazuje na plánovanou rozvahu a výkaz zisků a ztrát. Pokles aktivní položky mezi dvěma obdobími vyvolá nárůst cash flow, nárůst aktivní položky vyvolá pokles cash flow. Naopak pokles pasivní položky mezi dvěma obdobími vyvolá nárůst cash flow a nárůst pasivní položky vyvolá pokles cash flow. Jedná se však pouze o přístup dle metodického postupu agentury SZIF. Tento postup je v určitých bodech v rozporu s obecnou metodikou tvorby cash flow dle obecné metodiky podvojněho účetnictví. V důsledku započtení hospodářského výsledku podniku a současně vlastního jmění, kde je již zisk obsažen, dochází k neúměrně vysokému nárůstu finančního majetku podniku v rozvaze v jednotlivých letech, která je s výkazem cash flow propojena. Jedná se však o neadekvátní výsledky, které jsou při hodnocení projektu agenturou akceptovány.

- **SWOT analýza**

SWOT analýza je analýzou silných a slabých stránek, příležitostí a ohrožení. Pro účely projektu v rámci operačního programu se uvádí SWOT analýza podniku (viz v kap. Popis vybraného zemědělského podniku) a SWOT analýza projektu.

SWOT analýza projektu

Silnou stránkou projektu na agroturistiku je především zlepšení výnosnosti podniku. Slabou stránkou je zastaralé vybavení farmy a s tím související vysoké náklady na údržbu. Příležitostí projektu je zvyšování konkurenceschopnosti podniku a stabilizace zemědělské činnosti podniku. Ohrožením zůstávají větší konkurenti a nadále se zhoršující stav techniky.

- **Další projekty**

Zde se uvede, zda žadatel již v minulosti realizoval nějaký projekt v rámci operačního programu a jaké projekty plánuje do budoucna. V případě pana Nováka byla doporučena rekonstrukce stájí, případně obnova zastaralé techniky.

- **Přílohy**

Tabulka logického souhrnu

Tabulka logického souhrnu je logickým souhrnem projektu. Do této tabulky se uvede příslušné opatření- 2.1. Posílení přízpůsobivosti a rozvoje venkovských oblastí, podopatření- 2.1.5. Diverzifikace zemědělských aktivit a aktivit blízkých zemědělství, investiční záměr a) Výstavba, rekonstrukce a modernizace a vybavení zařízení pro agroturistiku, zařízení a vybavení zařízení pro volný čas. Dále by tato tabulka měla obsahovat název projektu, nejdůležitější vstupy, nejdůležitější aktivity související s realizací projektu, specifické cíle podpory, účel a výsledky projektu.

Technická dokumentace k projektu

K projektu a žádosti o finanční pomoc se přikládá dokumentace o technickém řešení projektu. V souvislosti s technickým řešením je nutné doložit potvrzení o souladu projektu s rozvojovou strategií oblasti (vydává příslušný obecní úřad, svazek obcí nebo krajský úřad). Toto potvrzení nesmí být starší tří měsíců od data podání žádosti o finanční pomoc v rámci operačního programu.

6.2. Administrace projektu

Navrhovaná žádost (projekt) o poskytnutí dotace pro zemědělskou farmu Jana Nováka byla úspěšně přijata a zaregistrována na příslušném regionálním odboru Státního zemědělského intervenčního fondu v Českých Budějovicích. Termíny pro příjem žádostí, kterých se dané kolo týká, jsou vyhlašovány ministrem zemědělství České republiky minimálně tři týdny předem formou tiskové informace, v odborném denním tisku a na internetových stránkách Ministerstva zemědělství a Státního zemědělského intervenčního fondu. Žádost o finanční pomoc se podává na standardizovaném formuláři, který tvoří obecná část žádosti a specifická část žádosti dle jednotlivých opatření/podopatření. K formuláři žádosti se přikládá projekt a povinné a nepovinné přílohy dle jednotlivých opatření/podopatření. Předložení nepovinných příloh má vliv na bodování projektu. Pro investiční záměr týkající se projektu pana Nováka- rekonstrukce a vybavení zařízení pro agroturistiku- jsou to tyto nepovinné přílohy: potvrzení o souladu s rozvojovou strategií oblasti ne starší tří měsíců od data podání žádosti, dále doklad, že 50% celkového příjmu ekonomického subjektu pochází ze zemědělské produkce minimálně během roku předcházejícího podání žádosti, rozhodnutí Ministerstva zemědělství o registraci v ekologickém zemědělství a čestné prohlášení o počtu provozovaných lůžek po ukončení projektu.

Žadatel je povinen od okamžiku zaregistrování žádosti na příslušném regionálním odboru Státního zemědělského intervenčního fondu poskytovat požadované informace, dokladovat svoji činnost, poskytovat veškerou dokumentaci

vztahující se k projektu a umožnit vstup kontrolou pověřeným osobám do svých objektů a na pozemky k ověřování plnění Pravidel pro žadatele o finanční pomoc z operačního programu. Všechny projekty, které byly z hlediska přijatelnosti hodnoceny kladně, jsou obodovány podle předem stanovených bodovacích kritérií schvalovaných Monitorovacím výborem operačního programu a seřazeny podle počtu bodů sestupně. Podle disponibilních finančních zdrojů jsou projekty doporučeny nebo nedoporučeny k financování.

7. ZÁVĚR

Strukturální politika v agrárním sektoru směřuje k zlepšení výrobních, pracovních i životních podmínek v zemědělství a lesnictví. Patří sem rozsáhlý soubor cílů a k nim vedoucích opatření usilujících v konečném souhrnu o zlepšení životní úrovně a kvality života nejen zemědělských producentů, ale veškerého venkovského obyvatelstva. Česká republika čerpá finanční pomoc ze strukturálních fondů na základě schváleného operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství. Podpora v rámci tohoto programu je směřována na rozvoj venkovských částí regionů, adaptaci českého zemědělství na evropský model, rozvoj multifunkčního zemědělství, zefektivnění multifunkční role lesů a rozvoj vodního hospodářství. Každý zemědělský podnik, který čerpá finanční prostředky v rámci operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství, přistoupil k podmínkám evidence chemických prostředků a hnojiv, musí dělat plány hnojení a musí odpovídat za welfare zvířat.

Tato diplomová práce by měla být určitým návodem pro zemědělské podniky, jak na základě zhodnocení celkové situace podniku přistoupit ke zvolení správné strategie pro další rozvoj a jak k tomuto rozvoji využít finanční pomoci ze strukturálních fondů Evropské unie. Realizace určitého projektu a investice by měla být vždy plánována na základě analýzy dosavadní činnosti a predikce budoucích přínosů a nákladů projektu.

Projekt Jana Nováka je přínosem v oblasti rozvoje venkova, což je jednou z priorit operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství. Realizace projektu bude mít pozitivní ekonomický vliv na chod zemědělské farmy. Pronájmem obytného prostoru dojde ke zvýšení výnosů, které se následně projeví v zemědělské činnosti a to její stabilizací. Pro farmu Jana Nováka představuje využití strukturálních fondů EU značnou podporu při provozování vlastní zemědělské činnosti.

Při zpracovávání samotného projektu a dalších potřebných náležitostí bylo spolupracováno s firmou AgroConsult Bohemia s.r.o., která se zabývá odborným poradenstvím v oblasti zemědělství. Strukturální fondy Evropské unie jsou jednou z cest

jak pomoci českému zemědělství, avšak pravidla a podmínky, kterými je žadatel o finanční pomoc z operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství povinen se řídit při vypracovávání projektu, podávání žádosti, vypisování výběrových řízení a dalších činnostech dle jednotlivých opatření/podopatření, jsou velice náročná a složitá, na což poukazuje i tato diplomová práce. Pro zpracování příslušného projektu byla farma Jana Nováka vybrána záměrně. V případě pana Nováka se jedná o drobného soukromého zemědělce, který hospodaří samostatně. Vzhledem k náročnosti systému poskytování finanční pomoci ze strukturálních fondů Evropské unie je tento soukromý zemědělec odkázán na poradenskou činnost související s touto problematikou. Ve srovnání s menšími zemědělskými podniky jsou větší podniky vzhledem k vyššímu počtu pracovníků o problematice strukturálních fondů lépe informovány- mají možnost zaměřit činnost některých svých pracovníků právě na tuto oblast a získávají tak oproti menším zemědělským podnikům značnou výhodu a většina finanční pomoci je tedy, i když ne cíleně, směřována právě na ně. Tyto větší zemědělské podniky si mohou i snáze dovolit využít odborné poradenské firmy pro zpracování všech náležitostí pro poskytnutí finanční pomoci a v případě nedoporučení jejich projektu k financování jsou náklady na poradenství zanedbatelné. Pro menší podnik jsou však tyto náklady už značné.

Řešením tohoto problému v rámci celé České republiky by mělo být určitě zkvalitnění informační a poradenské činnosti v oblasti čerpání finančních prostředků ze zdrojů Evropské unie, jelikož administrativní postup týkající se této problematiky není možné zjednodušit. V České republice roli informátora ve věcech OP Zemědělství nese Agrární komora se svými Krajskými informačními centry a Státní zemědělský intervenční fond. Již byla vydána celá řada informačních brožur a podrobné informace k operačnímu programu jsou na internetových stránkách příslušných orgánů. Je ale vidět, že potencionálnímu drobnému zemědělci toto nestačí- tyto zemědělci budou vždy hledat pomoc u odborných poradenských firem a budou za jejich služby platit.

8. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR: Zemědělství v České republice, Praha 2002, 36s.
2. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR: Zemědělství 2003, Praha: Profi Press, 2004
3. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR: Pravidla pro žadatele o finanční pomoc z Operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství, Praha 2004, 303s.
4. DOUCHA, T. A KOL.: Vývoj agrárního sektoru ČR v období 1989-1997, Praha: Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky, 1998, 54s.
5. BARTÁK, K.: Česká republika na cestě do EU, Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2003
6. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR: Rámec podpory společenství; Operační programy, Praha: MMR ČR, 1998, 98 s.
7. SVATOŠ, M A KOL.: Agrární politika, Praha: ČZÚ v Praze, 2002
8. HRABÁNKOVÁ, M.: Strukturální fondy, Praha: Institut výchovy a vzdělání Ministerstva zemědělství ČR, 1999, 52 s.
9. WOKOUN, R.: Příprava ČR na využívání strukturálních fondů, Praha: MMR ČR, 1998, 81s.
10. SOUKUP, V., DAVID, P.: Strakonicko a Horažďovicko, Praha: S & D, 2003
11. POUROVÁ, M.: Agroturistika, Praha: Credit, 2002
12. HRON, J., TICHÁ, I., DOHNAL, J.: Strategické řízení, Praha: ČZU, 2000
13. VALACH, J.: Finanční řízení podniku, Praha: Ekopress, 1997
14. <http://www.strukturalni-fondy.cz>, 2004
15. <http://www.mze.cz>, Operační program zemědělství, 26.4.2004
16. <http://www.szif.cz>
17. <http://www.agris.cz>

Projekt zemědělské farmy Jana Nováka

Priorita:	II. Rozvoj venkova, rybářství a odborné vzdělávání
Název opatření:	2.1. Posílení přizpůsobivosti a rozvoje venkovských oblastí
Podopatření:	2.1.5. Diverzifikace zemědělských aktivit a aktivit blízkých zemědělství
Investiční záměr:	a) výstavba, rekonstrukce a modernizace a vybavení zařízení pro agroturistiku, zařízení a vybavení zařízení pro volný čas

Název projektu

Stručný a výstižný název projektu

Rekonstrukce obytné části budovy na ubytovací zařízení

Cíle projektu

Specifické cíle

Projekt pořízení následné investice přispívá k naplnění globálního cíle operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství Ministerstva zemědělství ČR a to zlepšením konkurenceschopnosti zemědělství. Je důležité rovněž zajistit dostupný kapitál pro oblast zemědělství a venkova, zlepšit zastaralé technické a technologické vybavení v zemědělských podnicích.

Cíle žadatele

Cílem projektu je rekonstrukce, obnova a úprava obytného prostoru zemědělské farmy. Po realizaci investice plánuje žadatel tento obytný prostor

pronajímat, z čehož vyplývá pozitivní ekonomický vliv na chod zemědělské farmy. Pronájmem obytného prostoru dojde ke zvýšení výnosů, které se následně projeví v zemědělské činnosti a to její stabilizací. Rekonstrukce obytného prostoru nebude mít negativní vliv na životní prostředí.

Zpracovatel projektu

Jméno a příjmení: Hana Kollarová
Adresa: U sirkárny 12
370 04 České Budějovice
Tel. 387412978
E-mail: hana.kollarova@seznam.cz

Žadatel

Identifikace žadatele

Jméno: Jan Novák
Adresa: Stožice
Právní statut:
IČ: 12345678
OKEČ: 013000

Hlavní podnikatelské aktivity:

- Zemědělská výroba

Popis podniku

Obor podnikání

Předmětem činnosti je :

- Zemědělská výroba

Historie podniku

Podnik vznikl 17.2.1993 transformací (přechodem z otce na syna). Jan Novák je soukromý zemědělec– obhospodařuje 34 ha zemědělské půdy a 6 ha lesa. Činnost farmy je zaměřena zejména na živočišnou výrobu– chov plemenných býků. Celkový majetek podniku činí cca 10mil. Kč.

Majetkoprávní vztahy v rámci podniku

Jan Novák je jediným vlastníkem majetku celého podniku.

Organizace podniku

Jan Novák hospodaří sám, nezaměstnává žádné jiné osoby.

Výrobky a služby

Podnik je v zásadě zaměřen na živočišnou výrobu a to na chov plemenných býků. Rostlinná výroba zabezpečuje potřeby živočišné výroby krmnými plodinami.

Tabulka č.1: Struktura rostlinné výroby

Plodina	Výměra [ha]	Výnos [t/ha]
Pšenice ozimá	1,15	
Ostatní víceleté píce	33,37	
Celkem	34,52	

Pramen: Interní zdroje podniku

Tabulka č.2: Struktura živočišné výroby

Kategorie	Počet ks	Užitkovost
Telata	21	1,52kg na ks a den
Mladý chovný skot	1	1,60kg na ks a den
Krávy BTPM	20	-

Pramen: Interní zdroje podniku

Z hlediska živočišné výroby podnik zajišťuje chov a následný prodej plemenných býků. Podnik dosahuje nadprůměrných výsledků v tomto chovu

v příslušném regionu (v regionu není výrazně omezován konkurencí), což svědčí o oprávněné specializaci na toto odvětví.

Analýza trhu

Zákazníci

Pro zabezpečení odbytu živočišné výroby jsou uzavírány zejména rámcové kontrakty s drobnými chovateli skotu bez tržní produkce mléka. Hlavním a stálým odběratelem plemenných býků je Ing. Ferdinand Ritter – soukromý zemědělec. Jinak podnik nemá stálé odběratele.

Tabulka č. 3: Odběratelé (Údaje v %)

Odběratelé	Komodita	% obratu
Ing. Ferdinand Ritter	Plemení býci	47

Pramen: Interní zdroje podniku

Konkurence a její omezení

Co se týče konkurence v oboru plemenářství v okrese Strakonice, nemá podnik žádné výrazné konkurenty. Konkurenti Jana Nováka jsou spíše z jiných regionů (Českobudějovicko, Písecko). Největším konkurentem z hlediska chovu plemenných býků je ZD Ročov.

Dodavatelé

Produkce podniku je v zásadě stabilizovaná a odpovídá výrobním podmínkám.

Tabulka č.4: Dodavatelé (Údaje v %)

Dodavatelé	Komodita	% obratu
Ing. Hůlka	krmné směsi	10
Ing. Holeček – soukromý zemědělec	sláma	25
Ing. Hanžl – soukromý zemědělec	balení senáže	50

Pramen: Interní zdroje podniku

Popis realizace projektu

Lokalizace projektu

Projekt rekonstrukce obytné části budovy na ubytovací zařízení bude realizován na farmě Jana Nováka se sídlem v obci Stožice. Lokalizace je vymezena následujícími údaji:

- **Lokalita**

NUTS II: Jihozápad

NUTS III: Jihočeský kraj

NUTS IV: Okres Strakonice

Obec Stožice

- **Infrastruktura**

Doprava

Doprava bude řešena využitím dopravních prostředků v rámci dohody s dodavatelem.

Komunikace

K přepravě a dalšímu užívání budou používány místní komunikace.

Energie

V případě potřeby při realizaci investice bude k odběru elektrické energie využita rozvodná soustava 220V a 380V.

Lidské zdroje

Na vlastní realizaci investice se budou podílet pracovníci dodavatelské firmy.

- **Stavební, montážní kapacity**

Rekonstrukce bude prováděna na základě smlouvy s dodavatelskou firmou, která bude vybrána na základě výběrového řízení, které proběhne v souladu s aktuálními postupy a nařízeními ze strany SZIF.

- **Ukládání odpadu**

Odpad, který vznikne v rámci realizace investice bude zlikvidován v souladu se zákonem o odpadech č. 185/2001 Sb.

- **Klimatické podmínky**

Zemědělský podnik se nachází v obilnářské oblasti okresu Strakonice. Pozemky se rozkládají v nadmořské výšce v průměru 380 m, v klimatickém regionu mírně teplém, průměrná roční teplota se pohybuje okolo 7,8 °C, průměrné roční srážky okolo 617 mm. Je zde relativně členitý reliéf terénu s vyšší svažitostí.

Popis hlavního záměru projektu

Výchozí situace a zdůvodnění projektu

Projekt řeší rekonstrukci stávající bytové jednotky v areálu hospodářské usedlosti. Byt byl pravděpodobně v 60. letech adaptován. V té době byly provedeny nové příčky, přízdívky při západní hraně objektu, vyzděn nový komín ve středu bývalé světnice. Nejrazantnějším zásahem však byla výměna oken (trojdílná špaletová okna 180x140 cm) a oprava fasády (břízolit). Tato úprava zcela změnila charakter budovy. Cílem této dílčí rekonstrukce je obnovit původní klasicistní řešení fasády a samotnou bytovou jednotku adaptovat tak, aby splňovala požadavky standardu I. kategorie. Rekonstrukcí vznikne byt 3+k.k., I. kategorie, který bude po realizaci investice pronajímán.

Tržní potřeba realizace projektu

Realizace projektu je cestou, jak zvýšit výnosy farmy Jana Nováka a zlepšit tím její ekonomickou stabilitu– ta může vyústit ve zvýšení a stabilitu zejména živočišné produkce.

Jednotlivé aktivity projektu

Po schválení projektu bude proveden výběr vhodného dodavatele pro jednotlivé činnosti souvisejících s rekonstrukcí. Bezprostředně po výběru vhodného dodavatele splňující všechna požadovaná kritéria bude investice pořízena.

Výsledky projektu

Investice prokazatelně zvýší výnosy podniku, které se projeví v udržení stability zemědělských činností - zejména živočišné výroby podniku.

Ekonomický přínos projektu

Pomocí této investice lze předpokládat zvýšení efektivnosti celého podniku společně s pozitivním celospolečenským daňovým efektem.

Dopady projektu

Dopad realizace projektu na životní prostředí

Projekt nemá přímý vliv na životní prostředí. Projekt se nerealizuje v žádné zvláště chráněné oblasti. Z výše uvedených důvodů projekt nevyžaduje posouzení z hlediska vlivu na životní prostředí.

Sociální dopad realizace projektu

Pracovní místa

Projekt nevytváří žádná nová pracovní místa.

Rovné příležitosti

Podnik je neutrální k dodržování rovných příležitostí mužů a žen.

Strategie po ukončení projektu

Realizace projektu přispěje ke zvýšení výnosnosti podniku a tím také k jeho stabilitě. Na základě vyšší výnosnosti podniku lze očekávat zvýšení zejména živočišné produkce.

Propagace a publicita projektu

Zemědělský podnik bude projekt publikovat v místním tisku. Dále podnik nejpozději po ukončení realizace projektu, tj. před podáním žádosti o proplacení, instaluje na místo rekonstrukce velkoplošný reklamní panel odpovídající specifikaci v příloze „informační a propagační opatření“, který odstraní po ukončení závazku. Na tomto velkoplošném reklamním panelu bude publikována skutečnost, že podnikem realizovaný projekt byl spolufinancovaný Evropskou unií.

Časový harmonogram investice

Projekt rekonstrukce části budovy na ubytovací zařízení bude realizován jako jednoetapový.

Časový plán uskutečňování projektu

Plán je podrobně uveden v tabulce č. 5. V zásadě se skládá ze tří hlavních částí, z přípravné fáze projektu, z výběru dodavatelů a samotné rekonstrukce budovy.

Tabulka č. 5: Časový plán uskutečňování projektu

Zpracování projektové dokumentace	06/2004
Výběr dodavatelů	08/2004
Začátek realizace projektu	09/2004
Konec realizace projektu	12/2004

Pramen: Interní zdroje podniku

Fáze projektu

Tabulka č. 6: Fáze projektu

Fáze projektu	I	II	III	IV	I	II
	2004	2004	2004	2004	2005	2005
Příprava projektu		XXXX				
Výběr dodavatelů			XXXX			
Rekonstrukce				XXXX	XXXX	

Pramen: Interní zdroje podniku

Technické řešení projektu

Popis technického řešení projektu

Projekt řeší rekonstrukci stávající bytové jednotky v areálu hospodářské usedlosti č.p. 10 na návsi obce Stožice. Cílem této dílčí rekonstrukce je obnovit původní klasicistní řešení fasády a samotnou bytovou jednotku adaptovat tak, aby splňovala požadavky standardu I. kategorie a zároveň obnovila hodnotné fragmenty z původního interiéru domu. Rekonstrukcí vznikne byt 3+k.k., I. kategorie.

Dispoziční řešení v maximální míře respektuje původní nosné konstrukce. Vstup do obytné části je ze dvora, z jeho severozápadního nároží. Proti vstupním dveřím do bytu je chodba, ze které jsou samostatně přístupné koupelna, WC a šatna. Přes obývací pokoj je přístupný další pokoj. Mezi těmito dvěma pokoji budou odstraněny novodobé dveře a bude obnoven původní segmentově zaklenutý širší průchod. V obytných místnostech budou obnoveny původní okenní otvory. Nové dozděné ostění oken bude provedeno tak, aby dřevěná okna byla osazena 15 cm za vnější líc fasády. Ostění se bude do místnosti kónicky rozšiřovat. Vzhledem k tloušťce obvodového zdiva tak budou zlepšeny parametry proslunění interiéru.

Ekonomické informace

Rozpočet projektu

- rekonstrukce obytné části budovy je řešena jako jednoetapový projekt
- celkový rozpočet činí 1 505 tis.Kč bez DPH a 1790 tis. Kč s DPH
- zdrojem financování jsou vlastní zdroje ve výši 1790 tis. Kč.

Tabulka rozpočet projektu

Tabulka č. 7: Rozpočet projektu (Údaje v tis.Kč)

Náklady a výdaje	bez DPH	včetně DPH
I. Podnikatelský záměr	40	47,6
II. Rekonstrukce	1 460	1737,4
III. Režijní náklady podniku	5	5 bez DPH
III. Celkem	1 505	1 790

Pramen: Interní údaje podniku

Finanční krytí projektu

- zdrojem financování jsou vlastní zdroje

Prostředky budou uvolněny bezprostředně podle časového harmonogramu investice.

Tabulka č.8: Využití operačního programu pro realizaci projektu (předpoklad) (Údaje v tis. Kč bez DPH)

Položky	OP		Jan Novák		Celkem
	EU	SR	Úvěr	Vlastní zdroje	
Podnikatelský záměr	9,8	4,2		26	40
Rekonstrukce	357,7	153,3	0	949	1460
Režijní náklady podniku				5	5
Celkem	367,5	157,5	0	980	1505

Pramen: Interní údaje podniku

Náklady na přípravné studie a průzkumy

Tabulka č. 9.: Náklady na přípravné studie a průzk. (Údaje v tis.Kč bez DPH)

Druh činnosti	Zpracovatel	Termín	Náklady
Podnikatelský záměr	Hana Kollarová	06/2004	40
Náklady celkem			40

Pramen: Interní údaje podniku

Odhad celkových investičních nákladů

Odhad nákladů na nákup technologie

Pro potřeby tohoto projektu se neuvádí.

Odhad investičních nákladů na stroje, zařízení a technologie

Tabulka č. 10: Odhad investičních nákladů na stroje, zařízení a technologie (Údaje v tis. Kč)

Náklady a výdaje	bez DPH	včetně DPH
Pořízení vybavení a zařízení ubytovacího zařízení	90	107,1
Celkem	90	107,1

Pramen: Interní údaje podniku

Odhad investičních nákladů na stavební a montážní práce

Tabulka č. 11: Odhad investičních nákladů na stavební a montážní práce (Údaje v tis. Kč)

Náklady a výdaje	bez DPH	včetně DPH
Rekonstrukce budovy – stavební práce	1 300	1 547
Úprava povrchů v areálu ubytovacího zařízení	70	83,3
Celkem	1 370	1630,3

Pramen: Interní údaje podniku

Odhad režijních nákladů

Tabulka č. 12: Odhad režijních nákladů (Údaje v %)

Režijní náklady celkem	Výrob. režie	Správní režie
100 %	25 %	75 %

Odhadnuté režijní náklady na přípravu podkladů projektu a výběr dodavatele jsou na úrovni 5 000,- Kč.

Přijatelné a nepřijatelné výdaje

Přijatelné výdaje pro Operační program Zemědělství

Tabulka č. 13: Přijatelné výdaje (Údaje v tis. Kč)

Kód	Výdaje	Celkem bez DPH	Celkem včetně DPH
0018	Podnikatelský záměr	40	47,6
0003	Rekonstrukce budovy na ubytovací zařízení	1 300	1 547
0007	Úprava povrchů v areálu ubytovacího zařízení	70	83,3
0004	Vybavení a zařízení ubytovacího zařízení	90	107,1
	Přijatelné výdaje celkem	1 500	1 785

Pramen: Interní údaje podniku